

บทที่ 2

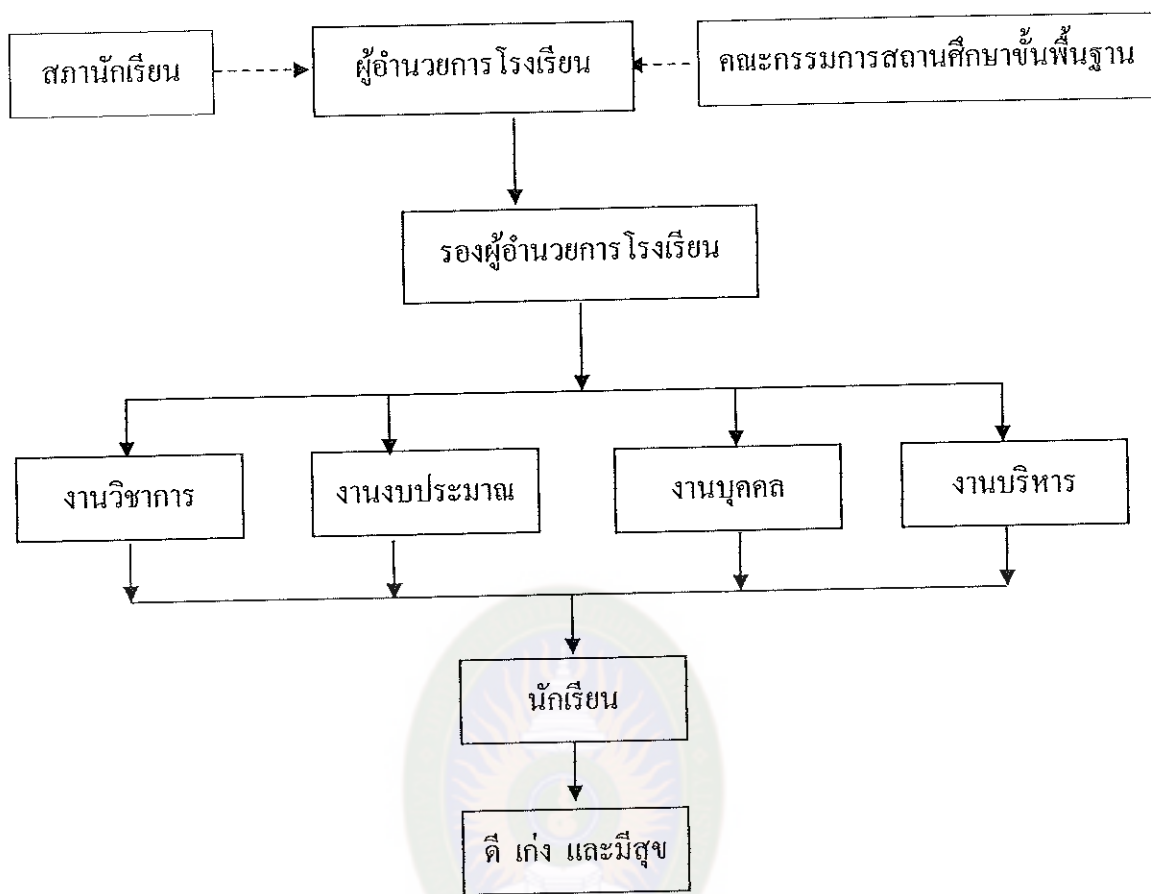
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยเพื่อพัฒนาการเสริมสร้างวินัยของนักเรียนโรงเรียนดงบังอำนวยการอำเภอนายวิทย์ อำเภอกำคั้นโท จังหวัดกาฬสินธุ์ ในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้

1. การบริหารงาน โรงเรียนประถมศึกษา
2. งานปกครองนักเรียน
3. การเสริมสร้างวินัยนักเรียน
4. การปรับพฤติกรรม
5. ทฤษฎีการเสริมแรง
6. กิจกรรมที่ใช้ในการพัฒนา
7. บริบทของ โรงเรียนดงบังอำนวยการอำเภอนายวิทย์
8. การตรวจสอบข้อมูลแบบหลายมิติ
9. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 9.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 9.2 งานวิจัยต่างประเทศ

การบริหารโรงเรียนประถมศึกษา

การบริหารงานโรงเรียนประถมศึกษา มีโครงสร้างในการบังคับบัญชาตามลำดับชั้นตอน โคนมีผู้บริหารเป็นผู้บังคับบัญชาสูงสุดในสถานศึกษา ผู้ช่วยผู้บริหารและฝ่ายต่าง ๆ อีก 4 งาน เป็นผู้รับผิดชอบในแต่ละงาน และเป้าหมายของการบริหาร คือ คุณภาพของผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถ และมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามจุดประสงค์ ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร กระทรวงศึกษาธิการ (2550 : 7) ได้กำหนดภารกิจหลักของโรงเรียนประถมศึกษาไว้ 4 งาน คือ งานวิชาการ งานงบประมาณ งานบุคคล และงานบริหารทั่วไป ดังแผนภูมิที่

แผนภูมิที่ 2 โครงสร้างการบริหารโรงเรียนประถมศึกษา

จากการบริหารงานทั้ง 4 ด้านจะเห็นได้ว่าผู้บริหารมีส่วนเกี่ยวข้องและรับผิดชอบงานบริหารงานทุกงานการบริหาร โรงเรียนประถมศึกษาได้กำหนดงานที่เกี่ยวกับนักเรียนไว้ในกิจการนักเรียน และในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หมวด 5 มาตรา 39 ให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไปไปยังคณะกรรมการและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรงหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจดังกล่าวให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง ซึ่งการบริหารงานที่เกี่ยวข้องกับงานกิจการนักเรียนจะอยู่ในกรอบบริหารงานทั่วไป ซึ่งเป็นงานที่มีขอบข่ายเกี่ยวข้องกับการเสริมสร้างวินัยของนักเรียน ในการบริหารงาน 4 งานของโรงเรียนคงบังอำนาจวิทย์ ซึ่งรายละเอียดดังนี้

งานงบประมาณของโรงเรียนคงบังอำนาจวิทย์ ซึ่งประกอบด้วยภาระงานดังนี้

1. การจัดทำและเสนอของบประมาณ
2. การจัดสรรงบประมาณ
3. การตรวจสอบติดตามประเมินผลและรายงานการใช้จ่ายเงินและผลดำเนินการ

4. การบริหารการเงิน
5. การบริหารบัญชี
6. การบริหารพัสดุและสินทรัพย์
7. การระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา

งานบริหารงานบุคคลของโรงเรียนดงบังอำนวยการวิทย์ ซึ่งประกอบด้วยภาระงานดังนี้

1. การสรรหาและการบรรจุแต่งตั้ง
2. การวางแผนอัตรากำลัง
3. การเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการ
4. งานวินัยและการรักษาวินัย
5. การลาออกจากราชการ

งานบริหารงานวิชาการของโรงเรียนดงบังอำนวยการวิทย์ ซึ่งประกอบด้วยภาระงานดังนี้

1. การนิเทศการศึกษา
2. การแนะแนวการศึกษา/งานห้องสมุด
3. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา
4. การพัฒนาแหล่งเรียนรู้
5. การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
6. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้
7. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา
8. การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา
9. งานส่งเสริมสนับสนุนงานวิชาการ
10. การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน
11. การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น
12. การวัดผล ประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียน

งานบริหารงานบริหารทั่วไปของโรงเรียนดงบังอำนวยการวิทย์ ซึ่งประกอบด้วยภาระงานดังนี้

1. งานเลขานุการคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. การพัฒนาระบบเครือข่าย ข้อมูลสารสนเทศ/งานธุรการ
3. การส่งเสริมและประสานงานการจัดการศึกษาในระบบ นอกกระบบ

และตามอรรถยาศัย

4. การประสานและพัฒนาเครือข่ายการศึกษา
5. งานเทคโนโลยีสารสนเทศ

6. การจัดระบบบริหารและพัฒนาองค์กร/การรับนักเรียน
7. การส่งเสริมสนับสนุนงานการจัดการศึกษา
8. การจัดระบบควบคุมในหน่วยงาน
9. การดูแลอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม
10. การจัดทำสำมะโนนักเรียน
11. งานอนามัยโรงเรียน
12. งานอาหารกลางวัน
13. การประชาสัมพันธ์งานการศึกษา
14. งานส่งเสริมกิจการนักเรียน
15. ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

งานปกครองนักเรียน

งานปกครองนักเรียนเป็นงานหนึ่งของการบริหารโรงเรียน ที่มีความสำคัญที่ส่งผลไปถึงการพัฒนาพฤติกรรมนักเรียน สร้างเสริมนักเรียนให้มีความประพฤติดี มีระเบียบวินัย มีคุณธรรม และจริยธรรม พร้อมทั้งจะเจริญเติบโตเป็นพลเมืองดีของประเทศชาติต่อไปในอนาคต งานปกครองนักเรียนเป็นงานที่สำคัญงานหนึ่งที่จะส่งผลไปถึงการพัฒนานักเรียนให้มี ระเบียบวินัย มีคุณธรรม จริยธรรม และพร้อมที่จะเป็นพลเมืองที่ดีของประเทศชาติ

1. ความหมายของงานปกครองนักเรียน

นักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายเกี่ยวกับงานปกครองนักเรียน สรุปได้ดังนี้ กรมสามัญศึกษา (2548 : 42-47) เป็นงานที่สำคัญงานหนึ่งที่จะส่งผลไปถึงการพัฒนาให้นักเรียนให้มี ระเบียบวินัย มีคุณธรรม จริยธรรม และพร้อมที่จะเป็นพลเมืองที่ดี ได้กำหนดขอบข่ายการบริหารงานปกครองนักเรียนเพื่อใช้เกณฑ์มาตรฐานประเมินการบริหารงานปกครองนักเรียนไว้ 6 ด้าน คือ

1. การวางแผนงานปกครองนักเรียน
2. การบริหารงานปกครองนักเรียน
3. การส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีวินัย คุณธรรม จริยธรรม
4. การแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของนักเรียน
5. การดำเนินการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน
6. การประเมินผลงานปกครองนักเรียน

กรมสามัญศึกษา อธิบายว่า การบริหารงานองค์กรนี้มุ่งประเมินกระบวนการการปฏิบัติงานและการสนับสนุนส่งเสริม ได้แก่

1. การบริหารงานทั่วไป

1.1 แผนภูมิและรายละเอียดแสดงโครงสร้างการปฏิบัติงาน

1.2 มีการจัดอำนวยความสะดวกต่าง ๆ

2. การกำกับติดตามการปฏิบัติงาน

2.1 มีระบบข้อมูลในการกำกับติดตาม

2.2 มีการประชุม พัฒนางานและแก้ไขปัญหา

3. การสนับสนุนและการส่งเสริม

3.1 มีการนิเทศงานภายใน

3.2 มีการสร้างขวัญและกำลังใจในการพัฒนางาน

3.3 มีการจัดสรรงบประมาณให้เหมาะสม

วิศิษฐ์ หมายดี (2549 : 23) ให้ความหมายงานปกครองนักเรียน หมายถึงงานเกี่ยวกับงานป้องกัน การแก้ไข พัฒนา และส่งเสริมพฤติกรรมของนักเรียนรวมทั้งการสร้างความปลอดภัยให้เกิดขึ้นกับนักเรียนและการควบคุมดูแลนักเรียนพฤติกรรมนักเรียนให้เป็นไปในทางที่พึงประสงค์

สุวิทย์ แสงวงษ์ (2550 : 37) กล่าวว่า การปฏิบัติงานรักษาความสงบเรียบร้อยในโรงเรียนมัธยมศึกษายังไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร เนื่องจากได้รับความร่วมมือจากครู อาจารย์น้อย เป็นเหตุให้นักเรียนขาดวินัยทำให้เกิดปัญหาตามมา นอกนั้นวัสดุอุปกรณ์ยังไม่เพียงพอ และเครื่องมือไม่เพียงพอในการอำนวยความสะดวก เมื่อนักเรียนมาโรงเรียน โรงเรียนจะต้องดูแลคุ้มครองให้กับนักเรียนอยู่ด้วยกันอย่างมีความสุข ด้วยความสงบเรียบร้อย และมีความปลอดภัยการรักษาความสงบเรียบร้อยโรงเรียนจะต้องหาวิธีการให้นักเรียนได้เข้าใจถึงประโยชน์ของระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ ของโรงเรียน ตลอดจนคุณธรรม จริยธรรม และวินัยปฏิบัติ อันจะก่อให้เกิดความสงบเรียบร้อย นอกจากนี้โรงเรียนจะต้องให้ความสำคัญในด้านสวัสดิการ และความปลอดภัยของนักเรียนในทุก ๆ ด้าน เพื่อให้นักเรียนรู้สึกภูมิใจและเต็มใจในการปฏิบัติตาม กฎ ระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ ของทางโรงเรียน และเพื่อความสงบเรียบร้อย

ดวงใจ ชนะกุล (2543 : 24) ได้ให้ความหมายของงานปกครองนักเรียนว่า หมายถึง งานเกี่ยวกับการป้องกัน แก้ไข พัฒนา และส่งเสริมพฤติกรรมของนักเรียนให้มีความเจริญงอกงามทั้งด้านจิตใจอารมณ์ สังคม ไปพร้อมกับความเจริญทางด้านร่างกายและสติปัญญา เพื่อให้ นักเรียนอยู่ในโรงเรียนชุมชนได้อย่างสันติสุข

ประชุม รอดประเสริฐ (2552 : 129) ให้ความหมายของการปกครอง คือ กระบวนการวางแผนเป็นกระบวนการที่สำคัญ ดังนี้ คือ ขั้นตอนการกำหนดเป้าประสงค์ ขั้นตอนการค้นหาโอกาส และพิจารณาถึงอุปสรรคปัญหา ซึ่งแปรโอกาสให้เป็นแนวปฏิบัติ ขั้นการเลือกแนวทางที่ดีที่สุด และการกำหนดวัตถุประสงค์และขั้นตอนการตรวจสอบและทบทวน แผน นอกจากนี้ขั้นตอนและกระบวนการวางแผนยังประกอบด้วยการตั้งสมมติฐาน ขั้นตอนการกำหนดวัตถุประสงค์ ขั้นตอนการพัฒนากลยุทธ์ ขั้นการกำหนดเป้าหมาย ขั้นการกำหนดรายการปฏิบัติงาน ขั้นการสนับสนุนการใช้แผน และการปฏิบัติกรรับข้อมูลย้อนกลับ

สรุปได้ว่า งานปกครองนักเรียน คือ งานเกี่ยวกับการป้องกัน แก้ไข พัฒนาส่งเสริม พฤติกรรมของนักเรียนให้มีความเจริญงอกงามทั้งด้านจิตใจ อารมณ์ สังคมไปพร้อมกับความเจริญทางด้านร่างกายและสติปัญญา ก่อให้เกิดความสงบเรียบร้อยในการอยู่ร่วมกัน เพื่อสนับสนุน การเรียนการสอนให้บรรลุเป้าหมายของหลักสูตร

2. ความสำคัญของงานปกครองนักเรียน

งานปกครองนักเรียน เป็นงานที่มีความรับผิดชอบต่อการที่จะปลูกฝัง และส่งเสริมให้นักเรียนเป็นผู้มีระเบียบวินัย และปฏิบัติตามคุณธรรมและจริยธรรมอันดีงาม จึงถือได้ว่าเป็นมีความสำคัญอย่างยิ่งงานหนึ่งในโรงเรียนประถมศึกษา และมัธยมศึกษา

กรมสามัญศึกษา (2548 : 3) ได้กล่าวถึง ความสำคัญของการดำเนินการงาน ปกครองนักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพทำให้เกิดประโยชน์ 6 ประการ คือ

1. ทำให้เกิดความสงบเรียบร้อยในโรงเรียน โรงเรียนดำเนินกิจการต่าง ๆ ได้ด้วยดี
2. ส่งเสริมให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
3. นักเรียนแต่ละคนได้รับการพัฒนาความรู้ ความสามารถเฉพาะตนเต็มตามศักยภาพ
4. นักเรียนที่มีปัญหาในด้านต่าง ๆ ได้รับความช่วยเหลือและแก้ไขพฤติกรรมให้สามารถอยู่ร่วมกันได้เป็นอย่างดี
5. บุคลากรในโรงเรียนรู้จักควบคุมตนเองให้อยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข รู้จักการให้และการรับ มีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน เข้าใจและยอมรับกฎเกณฑ์ ระเบียบข้อบังคับ
6. บุคลากรในโรงเรียนเข้าใจรูปแบบการปกครองระบอบประชาธิปไตย รู้จักใช้สิทธิและหน้าที่ของตนอย่างถูกต้อง

3. ความมุ่งหมายของงานปกครองนักเรียน

งานปกครองนักเรียน มีจุดมุ่งหมายที่สำคัญที่จะพัฒนานักเรียนให้เกิดระเบียบวินัย และความสงบเรียบร้อยในการอยู่ร่วมกันของนักเรียน เพื่อให้กิจกรรมการเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และพัฒนานักเรียนให้มีคุณธรรมที่พึงประสงค์ตามที่กำหนด โดยมีจุดมุ่งหมาย คือ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2550 : 33)

3.1 เพื่อเป็นการพัฒนาบุคลิกภาพ และการเปลี่ยนแปลงบุคลิกภาพของนักเรียน

3.2 เพื่อเป็นการส่งเสริมความรับผิดชอบในตนเองของนักเรียน และส่งผลต่อความรู้ความสามารถของนักเรียนให้มีความรู้ความสามารถสูงขึ้น เป็นผู้ที่มีความประพฤติดี มีคุณธรรม จริยธรรมและวินัยในตนเอง ปรับตัวให้อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

4. ขอบข่ายของงานปกครองนักเรียน

งานปกครองในโรงเรียนเป็นงานที่สำคัญมาก ซึ่งขอบข่ายหน้าที่ความรับผิดชอบที่กระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดงานด้านต่าง ๆ เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติไว้ 6 ด้าน คือ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2550 : 42-47)

ด้านที่ 1 การวางแผนงานปกครองนักเรียน เป็นส่วนหนึ่งของการบริหารที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจในการจัดสรรทรัพยากรเพื่อดำเนินการใดๆ ให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่หน่วยงานกำหนดอย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งการติดตามควบคุมและประสานงานให้ผู้ดำเนินการได้จัดกิจกรรมอย่างราบรื่นจึงนับว่าการวางแผนเป็นส่วนสำคัญยิ่งในการบริหารงานการวางแผนเป็นการเตรียมการหรือการตัดสินใจไว้ล่วงหน้าในการที่จะกระทำกิจกรรมใดๆ จะทำอย่างไร เมื่อไหร่ ที่ไหน และใครเป็นคนทำเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมาย การวางแผนเป็นส่วนประกอบสำคัญยิ่งในกระบวนการบริหาร เพราะแผนเป็นเครื่องมือที่จะเอื้อประโยชน์ ทำให้เกิดการปฏิบัติงานการควบคุมติดตามประเมินผลที่เป็นระบบเกิดความผิดพลาดได้น้อยมีประสิทธิภาพตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายขององค์กร นอกจากนี้กระบวนการวางแผนจะสามารถช่วยให้ผู้บริหารทุกระดับองค์กรทุกขนาดแม้ว่าจะมีความซับซ้อนเพียงใด สามารถปฏิบัติภารกิจได้อย่างเต็มความสามารถซึ่งสามารถสรุปความสำคัญของการวางแผนได้ดังนี้

1. การวางแผนเป็นเครื่องมือที่สำคัญยิ่งในการบริหาร เพราะในกระบวนการบริหารทุกขั้นตอนจะต้องมีการวางแผนเสมอ

2. การวางแผนจะแสดงให้เห็นระบบการทำงานและแนวทางในการปฏิบัติ ตลอดจนมองเห็นช่องทางที่จะเกิดอุปสรรคทำให้หาวิธีการแก้ไขปัญหาไว้ล่วงหน้าได้

3. การวางแผนช่วยในการตัดสินใจของผู้บริหารหรือผู้ปฏิบัติงาน

4. การวางแผนช่วยเหลือให้เกิดความเชื่อมั่นของผู้บริหาร หรือผู้ปฏิบัติงาน

ในการดำเนินงานขององค์กรหรือหน่วยงาน

5. การวางแผนช่วยเหลือ ให้เกิดขวัญและกำลังใจในบุคลากรหรือปฏิบัติงาน เพราะรู้แนวทางการดำเนินงานตลอดจนการแก้ไขปัญหาที่อาจเกิดขึ้น

6. การวางแผนยังเป็นเครื่องมือในการควบคุม ติดตามการปฏิบัติงานของ องค์กรหรือหน่วยงานหรือผู้ปฏิบัติงานได้โดยตรงอีกด้วย

7. รวบรวมและจัดทำระเบียบวินัยข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับการปกครอง นักเรียน จัดทำเอกสารคู่มือนักเรียน

8. เผยแพร่ระเบียบข้อบังคับในการปกครองนักเรียนให้แก่ นักเรียน ผู้ปกครองและครูอาจารย์ทราบ

9. จัดทำแผนงาน โครงการปฏิทินปฏิบัติงาน แผนปฏิบัติงาน การ ประชาสัมพันธ์ และเผยแพร่

10. รวบรวมและจัดทำข้อมูลสถิติเกี่ยวกับงานปกครองนักเรียนทะเบียน พหุติกรรมนักเรียน หลักฐานการติดต่อผู้ปกครอง หลักฐานการลงโทษนักเรียน หลักฐานการให้รางวัล หลักฐานการแก้ปัญหา นักเรียน หลักฐานการปฏิบัติงานของฝ่ายปกครอง

การวางแผนมีประโยชน์มากมายในการบริหารงาน ทั้งของผู้บริหารและประโยชน์ ต่อองค์กรหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องตลอดจนผู้ปฏิบัติงานก็สามารถยึดแผนที่วางไว้เป็นแนวทาง ในการดำเนินงานและวิธีการแก้ปัญหาในการดำเนินงานที่อาจเกิดขึ้นได้ การวางแผนงานปกครอง นักเรียนเป็นกระบวนการบริหารที่มีความสำคัญ เป็นการเตรียมการสำหรับการปฏิบัติงานปกครอง นักเรียนใน โรงเรียนผู้บริหารควรให้ความสนใจใช้ความสามารถในการวางแผนปรับแผนให้ทันสมัย กับการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นทำให้นักเรียนมีพฤติกรรมที่สังคมยอมรับสามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมี ความสุขและเป็นสมาชิกที่ดีของชาติ ส่วนปัญหาการวางแผนงานปกครองนักเรียน คือกระบวนการ วางแผนไม่เหมาะสมชัดเจน

ด้านที่ 2 การบริหารงานปกครองนักเรียน เป็นกระบวนการปฏิบัติงานตามแผน ซึ่งวางไว้ให้ดำเนินไปด้วยความเรียบร้อยและมีประสิทธิภาพ มีขอบข่ายการบริหารงาน ดังนี้

1. การกำหนดสายงานปกครองนักเรียน
2. การทำแผนภูมิสายงานปกครองนักเรียน
3. การจัดทำแผนงานสายงานปกครองนักเรียน
4. การกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบครบทุกงานตามแผนภูมิของ โรงเรียน
5. การประชาสัมพันธ์เผยแพร่
6. การรักษาความสงบเรียบร้อยใน โรงเรียน

ด้านที่ 3 การส่งเสริมให้นักเรียนมีวินัย คุณธรรม จริยธรรม มีขอบข่ายในการดำเนินงาน ดังนี้

1. การจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาความประพฤติและระเบียบวินัย
2. การจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม
3. การจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาด้านความรับผิดชอบต่อสังคม
4. การจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์
5. การยกย่องให้กำลังใจแก่นักเรียนผู้ประพฤติดี

ด้านที่ 4 การป้องกันและแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของนักเรียน มีความจำเป็นอย่างยิ่ง เพื่อให้สามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมให้ดีขึ้นจนกลายเป็นนิสัยและเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพของประเทศ โดยมีขอบข่ายในการป้องกันและแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของนักเรียน ดังนี้

1. การป้องกันและแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม
2. การดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในโรงเรียน
3. การดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาโรคเอดส์ในโรงเรียน

ด้านที่ 5 การดำเนินงานส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน โรงเรียนมีหน้าที่และความรับผิดชอบต่อการพัฒนาให้นักเรียนเพื่อเป็นผู้เห็นคุณค่าของประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขในฐานะที่เป็นคนไทย โดยคำนึงถึงพัฒนาการของผู้เรียนเป็นหลัก กระทรวงศึกษาธิการ จึงได้กำหนดขอบข่ายการดำเนินงานส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน ดังนี้

1. การดำเนินงานส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน
2. การจัดทำแผนงาน โครงการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน
3. การจัดกิจกรรมตามโครงการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน

ด้านที่ 6 การประเมินผลงานปกครองนักเรียน เป็นหัวใจสำคัญของการบริหารงานให้ประสบผลสำเร็จเพราะเป็นจุดสิ้นสุดของกระบวนการและนำเข้าสู่จุดเบื้องต้นของกระบวนการพัฒนาทุกภารกิจในโรงเรียน การประเมินผลมีความสำคัญต่อการวางแผนมาทุกชั้นตอนนับตั้งแต่ชั้นตอนการประเมินสภาพปัจจุบันเพื่อกำหนดปัญหาที่แท้จริงการประเมินวัตถุประสงค์ นโยบาย และเป้าหมาย เพื่อให้สอดคล้องซึ่งกันและกันตลอดจนความสอดคล้องกับสภาพปัญหาที่เกิดขึ้น การประเมินทางเลือกต่างๆ เพื่อกำหนดเป็นมาตรการของแผนที่มีประสิทธิภาพ การประเมินงบประมาณเพื่อให้ทราบศักยภาพที่จะใช้แผนการพัฒนาแต่ละช่วง การประเมินงาน โครงการเพื่อให้เป็นมาตรฐานการปฏิบัติงานที่มีคุณภาพตลอดจนการประเมินการดำเนินงานจากการนำงานโครงการ ไปปฏิบัติและท้ายสุดคือการประเมินความสำเร็จของการนำโครงการไปปฏิบัติซึ่งรวมถึงการประเมินผลกระทบที่เกิดขึ้นด้วยขอบข่ายในการประเมิน ได้แก่ แต่งตั้งกรรมการประเมินวิเคราะห์ผลการประเมินเสนอผลการวิเคราะห์ผลและประเมินผล และนำผลการวิเคราะห์และประเมิน ไปใช้ปรับปรุง

การประเมินผลเป็นการตรวจสอบ กำกับ ติดตาม หรือวัดสิ่งที่แผนได้กำหนดไว้ในขั้นตอนของการวางแผนและเมื่อนำแผนไปดำเนินการแล้วสิ่งที่เปลี่ยนแปลงและเกิดขึ้นนั้นเป็นไปตามที่กำหนดและคาดหมายไว้เพียงใด โดยนำเอาผลที่วัดได้มาพิจารณาวิเคราะห์ เปรียบเทียบกับแผนที่กำหนดไว้จึงจะทำให้รู้ได้ว่าสิ่งที่แผนต้องการกับแผนที่เกิดขึ้นจริงนั้นตรงกันหรือแตกต่างกันเพียงใด ด้วยเหตุผลอะไรบ้างเป็นเหตุผลจากปัจจัยภายในของแผนอย่างไร เพื่อจะได้นำไปพิจารณาและใช้ประกอบการตัดสินใจต่อไป ซึ่งประโยชน์ของการกำกับ ติดตาม งานประเมินผลการปฏิบัติงานมีประโยชน์ ดังนี้

1. ช่วยทำให้การกำหนดวัตถุประสงค์ และมาตรฐานของการดำเนินงาน มีความชัดเจน

2. ช่วยให้การใช้ทรัพยากรเป็นไปอย่างคุ้มค่าหรือเกิดประโยชน์เต็มที่

3. ช่วยให้แผนงานบรรลุวัตถุประสงค์ได้

4. ช่วยในการแก้ไขปัญหาอันเกิดจากผลกระทบของโครงการและทำให้โครงการมีข้อที่ก่อให้เกิดความเสียหายน้อยลง

5. ช่วยในการควบคุมคุณภาพของงาน

6. ช่วยในการสร้างขวัญและกำลังใจให้ผู้ปฏิบัติงานตามโครงการ

7. ช่วยในการตัดสินใจในการบริหารโครงการ

การกำกับติดตามและการประเมินผลการดำเนินงาน เป็นหน้าที่ของผู้บริหารที่เกี่ยวข้องทุกระดับสายการบังคับบัญชา โดยผู้บริหารระดับต้นจะเกี่ยวข้องกับงานด้านปฏิบัติการ ผู้บริหารระดับกลางจะเกี่ยวข้องกับด้านยุทธวิธีหรือด้านเทคนิค และผู้บริหารระดับสูงจะเกี่ยวข้องกับด้านกลยุทธ์ ได้แก่

1. การกำกับติดตามด้านปฏิบัติการจะเกี่ยวข้องกับผู้บริหารระดับต้นในการกำกับติดตามผู้ใต้บังคับบัญชา ซึ่งเป็นพนักงานในองค์กร ในระดับปฏิบัติการนี้ จะสัมพันธ์กับการผลิตและการบริหารอันเป็นระดับพื้นฐานที่เป็นสายงานหลักและจำเป็นต่อความอยู่รอดขององค์กร

2. การกำกับติดตามระดับกลยุทธ์เกี่ยวข้องกับประสิทธิภาพของผู้บริหารระดับสูงที่จะสามารถจัดการปัญหาสถานะแวดล้อมที่เผชิญหน้ากับองค์กรอยู่ โดยผู้บริหารระดับสูงมีหน้าที่ในการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลผู้บริหารจะต้องพยายาม พยายามในอนาคตเกี่ยวกับเงื่อนไขสถานะแวดล้อมต่างๆ เพื่อจะได้สามารถปรับเปลี่ยนแผนหรือยุทธศาสตร์ขององค์กร ได้อย่างทันที

การกำกับติดตาม และการประเมินผล แบ่งออกเป็น 3 ประเภท ดังนี้

1. การกำกับติดตามก่อนปฏิบัติการ เป็นกระบวนการกำกับติดตามที่คาดไว้ล่วงหน้าของปัญหาที่อาจต้องเผชิญในอนาคตและกำหนดวิธีการปฏิบัติงานที่เหมาะสมเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดปัญหานั้นขึ้นมา

2. การกำกับติดตามขณะปฏิบัติงาน เป็นการกำกับติดตามในขณะที่มีการปฏิบัติงาน ปกครองนักเรียนตามแผนที่ได้กำหนดไว้ซึ่งเป็นการกำกับติดตามโดยตรง โดยที่ผู้บริหารสามารถ สอดส่อง ดูแลการปฏิบัติงานของหัวหน้างานปกครองนักเรียน และครูสามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น ได้ทัน่วงที

3. การกำกับติดตามหลังการปฏิบัติงานเป็นกระบวนการกำกับติดตามที่ออกแบบไว้ สำหรับปัญหาที่เกิดขึ้นหลังจากปฏิบัติงานหรือมีผลลัพธ์ไม่เป็นไปตามที่กำหนดไว้

การประเมินผลงานปกครองนักเรียนมีความจำเป็นอย่างยิ่งในการบริหารอันจะทำให้ผู้บริหารทราบผลการปฏิบัติงานว่ามีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใด จึงจะสามารถแก้ไขเมื่อมีปัญหา เกิดขึ้น นอกจากนั้นยังจะช่วยส่งเสริมและสนับสนุนการบริหารให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล สามารถใช้คนให้ตรงกับความรู้ความสามารถ เหมาะสมกับงานทั้งยังเป็นแรงจูงใจกระตุ้นในการปฏิบัติงานช่วยลดความขัดแย้งหากมีหลักการกำกับติดตามที่ดี

นอกจากการปฏิบัติงานปกครองตามกรอบดังกล่าวแล้ว การบริหารงานปกครองที่มี ประสิทธิภาพต้องมีการประสานงานที่ดี ซึ่งเป็นการจัดระเบียบการทำงานเพื่อให้ส่วนต่าง ๆ เข้ามามี ส่วนร่วมและให้เจ้าหน้าที่ฝ่ายต่าง ๆ ร่วมมือกันปฏิบัติงานอย่างเป็นน้ำหนึ่งใจเดียว ไม่ทำงาน ซ้ำซ้อน ทำงานขัดแย้งกัน หรือมีการเหลื่อมล้ำกัน ทั้งนี้เพื่อให้การดำเนินการเป็นไปอย่างราบรื่น สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ และนโยบายขององค์กรนั้น ๆ หรือเป็นการประสานงานระหว่างบุคลากร ในหน่วยงาน หรือเป็นการประสานงานระหว่างบุคลากรในหน่วยงาน หรือหน่วยงานหนึ่งกับอีก หน่วยงานหนึ่งมีความสำคัญต่อการปฏิบัติงานร่วมกันภายในองค์กรทุกชนิด การประสานงาน เป็นกระบวนการที่จะเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล วัสดุ และทรัพยากรอย่างหนึ่ง เพื่อให้ การปฏิบัติงานบรรลุวัตถุประสงค์ ซึ่งมีลักษณะและหลักการประสานงาน ดังนี้ (กัญญา สาธร. 2536 : 210-212)

1. การจัดระเบียบงานเพื่อให้เจ้าหน้าที่ทุกฝ่ายร่วมมือปฏิบัติงานเป็นน้ำหนึ่งใจ เดียวกัน ไม่ทำงานซ้ำซ้อนกัน ทำให้งานดำเนินไปอย่างราบรื่น และมีประสิทธิภาพ

2. การทำงานเป็นกลุ่มโดยใช้เทคนิคการร่วมมือ ประสานงานกัน เป็นน้ำหนึ่ง ใจเดียวกัน เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายขององค์กร

3. กระบวนการเชื่อมความสัมพันธ์เกี่ยวกับบุคคล วัสดุ และทรัพยากรอื่น ๆ เพื่อให้การปฏิบัติงานสำเร็จตามวัตถุประสงค์ หรือเป้าหมายของหน่วยงาน

4. กระบวนการที่รวมคนและหน่วยงานเข้าด้วยกัน การประสานงานเป็น กิจกรรมทางการบริหารอย่างหนึ่งที่จะพยายามประสานสัมพันธ์บุคคล วัสดุ และทรัพยากรต่าง ๆ เพื่อให้งานบรรลุเป้าหมายตามเวลาที่กำหนดไว้

หลักการประสานงานที่จะช่วยให้เกิดความเข้าใจยิ่งขึ้น ดังนี้ (กัญญา สาร.

2536 : 215-217)

1. การประสานนโยบาย งานนโยบายเป็นงานขององค์กรจะต้องดำเนินงานอย่างมีเอกภาพให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ ต้องพิจารณาให้ถ่องแท้ว่าองค์กรที่มีจุดประสงค์ใดเป็นเรื่องหลักและเรื่องรองต้องดำเนินการให้สอดคล้องกัน
2. การประสานงานเป็นเรื่องเกี่ยวกับคนทำงาน และจิตใจ การประสานงานต้องเป็นไปเพื่อการทำงานเป็นทีม สร้างความสมัครสมานสามัคคี เป็นทีมงานที่ดีมีความร่วมมือเพื่อเป้าหมายเดียวกัน
3. การประสานงาน คือ เวลา เวลาจัดเป็นหัวใจของการประสานงาน เพราะการกำหนดแผนกับการปฏิบัติงานต้องให้สอดคล้องได้จังหวะ ระยะเวลาให้พอดีกันเป็นการคาดคะเนงานกับเวลาให้เสร็จทันตามเวลากำหนดเวลาที่วางแผนไว้
4. การประสานงานกับเทคนิคการบริหาร การประสานงานจะแทรกอยู่ตลอดเวลาในการบริหาร
5. การประสานงานกับการสื่อสาร การติดต่อสื่อสารเพื่อให้เกิดความเข้าใจอันดีต่อกัน ถ้าการติดต่อสื่อสารไม่ดีเกิดความเข้าใจที่ผิดพลาดการประสานงานย่อมไม่ได้ผล
6. การประสานงานเป็นการประสานความคิดเห็น
7. ควรจัดให้มีการประสานงานทุกระดับชั้น
8. การควบคุมมีบทบาทสำคัญต่อการประสานงาน
งานบริหารทุกเรื่องล้วนต้องอาศัยหลักการบริหารงานทั้งสิ้น งานจะล้มเหลวงานจะขาดความร่วมมือ งานจะหยุดชะงัก งานจะเปลี่ยนแปลง การประสานงานต้องเข้ามามีบทบาทในการสร้างความเข้าใจในการสร้างความสัมพันธ์ให้งาน ทำให้งานเกิดประสิทธิผลตรงเวลา ผู้บริหารที่ขาด การประสานงานก็เปรียบเสมือนนั่งอยู่บนหอคอย ไม่มีผู้รู้ใจ ขาดผู้ปฏิบัติที่จะเป็นกำลังสำคัญ เป็นแขนขาในการดำเนินงาน ทำให้คนทำงานขาดความเข้าใจซึ่งกันและกัน การประสานงานจึงมีความสำคัญต่อการบริหารงานทุกประเภท

การเสริมสร้างวินัยนักเรียน

1. การเสริมสร้างวินัยนักเรียน

1.1 ความหมายของวินัย

กัญญา สาร (2536 : 192) ให้ความหมายของวินัย ว่าเป็นระเบียบที่โรงเรียนกำหนด

ขึ้นให้นักเรียนปฏิบัติตาม ซึ่งบางครั้งไม่ได้กำหนดไว้เป็นลายลักษณ์อักษร แต่เป็นความคาดหวังของครูที่ให้นักเรียนประพฤติ เช่นนั้น ทั้งในและนอกโรงเรียน

สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (2540 : 20) ได้ให้ความหมายวินัยไว้ว่า วินัย หมายถึง คุณลักษณะทางจิตใจและพฤติกรรมที่ช่วยให้สามารถควบคุมตนเองและปฏิบัติตามระบบ ระเบียบเพื่อประโยชน์สุขของส่วนรวม ซึ่งคนส่วนมากเห็นว่าวินัยเกิดจากการดูแลควบคุมในระยะแรกที่เด็กยังเยาว์ การทำตัวเป็นแบบอย่างที่ดีและการบอกกล่าวด้วยเหตุผล โดยไม่รู้สึกลัวถูกบังคับ ต้องนับว่าเป็นสิ่งจำเป็น ทั้งนี้ เพื่อสร้างความเคยชินที่ดีและเกิดความเต็มใจที่จะปฏิบัติตาม ส่วนมากการใช้ วินัยภายนอกมักเกิดในลักษณะภาวะจำยอม เกรงกลัวอำนาจและการลงโทษ มักถูกควบคุมให้ปฏิบัติหรือเสริมแรง เช่น ให้รางวัลหรือลงโทษ ทำให้เด็กตกอยู่ในภาวะจำใจและไม่เต็มใจ

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 (2542 : 881) ได้ให้ความหมายวินัย (Discipline) หมายถึง การอยู่ในระเบียบแบบแผน ข้อบังคับและข้อปฏิบัติ

กรมวิชาการ (2542 : 2) ให้ความหมายของวินัยไว้ว่า หมายถึง ระเบียบ กฎเกณฑ์ ข้อตกลงที่กำหนดขึ้น เพื่อให้เห็นแนวทางในการให้บุคคล ประพฤติปฏิบัติ ในการดำรงชีวิตร่วมกัน เพื่อให้อยู่อย่างราบรื่น มีความสุข ความสำเร็จ โดยอาศัยการฝึกให้รู้จักปฏิบัติตน รู้จักควบคุมตนเอง

พนัส หันนาภินทร์ และคณะ (2542 : 38) กล่าวว่า วินัย หมายถึง การปฏิบัติตามกฎระเบียบ ข้อบังคับ คำสั่ง กติกา และกฎหมาย ตามที่สังคมได้วางไว้ หรือกลุ่มได้ตกลงอันจะนำมาซึ่งความสงบสุข ความเจริญก้าวหน้า ความมั่นคง และความปลอดภัย

พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตโต) (2547 : 8-10) ให้ความหมายของวินัยดังนี้ วินัยใน ความหมายของความเป็นระเบียบ เช่นว่า การเคร่งครัดในการเดินทาง ในการจราจร หรือวินัยในการอยู่ร่วมกันในหมู่คณะ เป็นต้น อย่างที่เข้าใจกันมากในปัจจุบันเป็นเพียงเล็กน้อยของวินัย วินัยที่แท้ใน ความหมายที่กว้างคือ ระบบระเบียบทั้งหมดของชีวิตและสังคมมนุษย์ซึ่งจะตั้งอยู่ได้ดีเป็นผลสำเร็จได้ ต้องอาศัยความเข้าใจพื้นฐาน คือ ต้องมองวินัยโยงไปกับธรรม (ธรรม คือ ความจริงของสิ่งทั้งหลายที่มีความเป็นเหตุปัจจัยของสิ่งทั้งหลายที่เกิดขึ้น โดยเป็นเหตุเป็นผลแก่กัน วินัยจึงมีที่มาจากกฎธรรมชาติ ที่นำมาวางเป็นกฎหมายในมนุษย์

กล่าวโดยสรุปวินัย หมายถึง การปฏิบัติตาม กฎระเบียบ ข้อบังคับ คำสั่ง กติกาต่างๆ ที่กำหนดไว้เป็นแนวปฏิบัติของผู้ที่อยู่ในสังคมนั้นให้ปฏิบัติตนอยู่ร่วมกัน เพื่อให้เกิดความสงบสุข ของตนเองและส่วนรวม

1.2 ความหมายของวินัยในตนเอง

การที่บุคคลจะมีวินัยนั้น นักการศึกษาทางจิตวิทยาและสังคมวิทยาเชื่อว่าต้องมีพื้นฐานมาจากวัยแรกเริ่มของชีวิต วินัยในตนเองเป็นลักษณะที่มีความสำคัญต่อการแสดงออกทาง

จริยธรรมและคุณธรรมของบุคคล ได้มีนักการศึกษาหลายท่านให้ความหมายวินัยในตนเอง สรุปได้ดังนี้

สิทธิคำวรรณ (2541 : 12) กล่าวว่า วินัยในตนเอง หมายถึง ความสามารถของบุคคลในการควบคุมอารมณ์และพฤติกรรมของตนเองให้เป็นไปตามที่มุ่งหวัง โดยการเกิดจากการสำนึกขึ้นมาเอง ทั้งนี้จะต้องไม่กระทำการใดๆ อันจะเกิดความยุ่งยากแก่ตนเองอนาคต และจะต้องก่อให้เกิดความเจริญต่อตนเองและผู้อื่น โดยไม่ขัดต่อกฎระเบียบของสังคม

พนัส หันนาคินทร์ และคณะ (2542 : 148) ได้ให้ความหมายของการมีวินัยในตนเองว่า หมายถึงการรู้จักปกครองตนเอง กระทำตามระเบียบข้อบังคับต่างๆ ด้วยความสมัครใจของผู้ปฏิบัติ ซึ่งสามารถควบคุมตนเอง ให้ประพฤติปฏิบัติตามกฎหมาย ข้อบังคับ ระเบียบแบบแผน และขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงาม เพื่อความสงบสุขในชีวิตตนเอง และความเป็นระเบียบเรียบร้อยของสังคม

กองการวิจัยทางการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2542 : 82) การมีวินัยในตนเอง หมายถึง การที่บุคคลกระทำตามกฎเกณฑ์ คำมั่นสัญญา ระเบียบหรือข้อกำหนดสำหรับตนเองอย่างต่อเนื่อง จนเป็นนิสัยด้วยความยินดี โดยไม่ต้องใช้การเตือนจากบุคคลอื่น การกระทำเหล่านั้นจะเข้าไปโดยอัตโนมัติ ใช้การกระตุ้นโดยจิตใจหรือความรู้สึกภายในของบุคคลนั่นเอง

อัญญา ประสานชาติ (2545 : 11) ได้กล่าวว่า พฤติกรรมการมีวินัยในตนเอง หมายถึง ความสามารถในการควบคุมตนเองของบุคคล โดยไม่มีผู้ใดมาบังคับ ทั้งด้านอารมณ์และพฤติกรรมที่ไม่ขัดต่อกฎเกณฑ์ของสังคมและขนบธรรมเนียมประเพณี เพื่อความสงบสุขในการดำเนินชีวิตและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของการอยู่ร่วมกันในสังคม

กล่าวโดยสรุป วินัยในตนเอง หมายถึง ความสามารถของบุคคลในการควบคุมตนเองที่จะปฏิบัติตามกฎระเบียบ ข้อบังคับต่างๆ ที่จะเกิดประโยชน์ต่อตนเอง หรือส่วนรวม โดยเกิดขึ้นจากความรู้สึกสำนึกภายในตนเอง ไม่มีความรู้สึกถูกรับบังคับให้กระทำในสิ่งนั้น

1.3 ประเภทของวินัย

พนัส หันนาคินทร์ และคณะ (2542 : 153-155) กล่าวถึง วินัยในโรงเรียนว่า หมายถึง การรู้จักปกครองตนเอง การกระทำตามระเบียบหรือข้อบังคับต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นด้วยความสมัครใจของผู้ปฏิบัติ คือนักเรียนและได้แบ่งวินัยไว้เป็น 3 ประการ คือ

1. วินัยเลียนแบบแบบทหาร คือ การใช้ความกลัวเป็นเครื่องมือ นักเรียนทำดีเพราะกลัวถูกลงโทษ วินัยชนิดนี้ตรงกับสุภาษิตที่ว่า “รักวัวให้ผูก รักลูกให้ตี” ซึ่งเมื่อนักเรียนทำดีจนเป็นนิสัยแล้วต่อไปภายหน้าจะติดนิสัยไม่ทำความชั่ว แต่ก็มีผู้ไม่เห็นด้วยโดยอ้างเป็นการผิดหลักการประชาธิปไตย

2. วินัยแบบการดำเนินงานให้สอดคล้องกับความสนใจของนักเรียน แนวคิดนี้ถือว่า เมื่อนักเรียนได้ทำสิ่งที่ตนสนใจแล้ว ปัญหาเรื่องวินัยก็จะไม่เกิดขึ้น ซึ่งเป็นวิธีการหนึ่งที่โรงเรียนจะใช้เพื่อแก้ปัญหาทางวินัยของนักเรียน

3. วินัยที่เกิดจากรู้จักความรับผิดชอบ และเกียรติของตน มีจุดมุ่งหมายให้นักเรียนมีความประพฤติดี โดยพยายามสร้างให้นักเรียนนับถือเกียรติของตน รู้จักรับผิดชอบต่อการรักษาเกียรตินั้น

รุจิร ภูสาระ และคณะ (ม.ป.ป. : 17) ได้แบ่งระเบียบวินัยออกเป็น 3 ประเภท ซึ่งแต่ละประเภทต่างก็มีแนวทางปฏิบัติแตกต่างกันออกไป ดังนี้

1. ระเบียบวินัยส่วนตัว หมายถึง กฎเกณฑ์แนวปฏิบัติหรือคติประจำใจซึ่งแต่ละคนจะแตกต่างกันไป เพราะแต่ละลักษณะเฉพาะตัวไม่เหมือนกัน สิ่งที่ทำให้วินัยส่วนตัวแตกต่างกันออกไปได้แก่ เพศ วัย ฐานะทางสังคม ระดับการศึกษา หน้าที่การงาน หรือค่านิยม เช่น การตรงต่อเวลา ไม่ประพฤติผิดศีล เป็นต้น

2. ระเบียบวินัยในหน้าที่ หมายถึง กฎเกณฑ์หรือแนวปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับหน้าที่การงาน เช่น วินัยของครอบครัวที่ทุกคนในบ้านต้องปฏิบัติในฐานะบิดา มารดา ลูกหลานหรือผู้อาศัย วินัยของโรงเรียนเกี่ยวกับเรื่องต่าง ๆ เช่น การแต่งกาย การทำความเคารพ เป็นต้น

3. ระเบียบวินัยทางสังคม ได้แก่ แนวปฏิบัติอันดีที่ทุกคนในสังคมยึดถือปฏิบัติเหมือนกันมีลักษณะเหมือนกันวินัยส่วนตัวและวินัยในหน้าที่ แต่วินัยทางสังคมมีความหมายมารยาท กฎหมายจารีตประเพณี หลักปฏิบัติทางศาสนา เป็นต้น

กิติมา ปรีดีดิลก (2546 : 97-98) แบ่งวินัยออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. วินัยในตนเอง (Self-Discipline) หมายถึง กระบวนการหรือวิธีการที่ปฏิบัติเพื่อควบคุมตนเอง ให้ปฏิบัติตาม ถ้านักเรียนมีวินัยในตนเองแล้วก็จะลดปัญหาในด้านการปกครองนักเรียนได้เป็นอย่างมาก โรงเรียนไม่จำเป็นต้องออกกฎ ข้อบังคับ ระเบียบ การควบคุมให้มากมาย และการปกครองก็จะสะดวกสบาย รู้จักความรับผิดชอบ ปฏิบัติตามหน้าที่ที่ตนรับผิดชอบ

2. วินัยเพื่อส่วนรวม หรือ วินัยสำหรับหมู่คณะ (External Authority Discipline) หมายถึง วินัยที่ออกมาจากอำนาจภายนอก เพื่อบังคับให้ส่วนรวมปฏิบัติตามให้เกิดความเป็นระเบียบเรียบร้อยขึ้น วินัยส่วนรวมนี้จะต้องตั้งกฎเกณฑ์เป็นแนวทางกลาง ๆ ให้ทุกคนสามารถปฏิบัติได้ เช่น วินัยในการแต่งกาย วินัยความสะอาด วินัยในเรื่องการทำความเคารพ ซึ่งมีข้อดี คือ

2.1 สามารถรักษาความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันให้อยู่ในระดับดี และควรส่งเสริมให้ดียิ่งขึ้น

2.2 รู้จักดำเนินงานได้ผลแก่ส่วนรวม

2.3 สามารถควบคุมตนเองให้เป็นไปตามความต้องการและข้อตกลงของสังคม

2.4 สามารถดำเนินงานในหมู่คณะ โดยมีคณะดำเนินงานซึ่งคณะกรรมการจะต้องเป็นผู้มีวินัยที่ดี จึงจะทำให้งานของหมู่คณะได้สำเร็จ

สรุปได้ว่า วินัยแบ่งเป็น 2 ประเภท คือ

1. วินัยในตนเอง ซึ่งเป็นจิตสำนึกภายในของตนเองทำให้สามารถควบคุมจิตใจและพฤติกรรมของตนเองได้
2. วินัยทางสังคมซึ่งเป็นวินัยที่เกิดจากการควบคุมของอำนาจจากภายนอก ส่งผลต่อการควบคุมจิตใจ และพฤติกรรมของบุคคล เช่น การปฏิบัติตาม กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ กฎหมาย เป็นต้น

1.4 สาเหตุที่ก่อให้เกิดปัญหาทางวินัย

กองวิจัยทางการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2542 : 69-71) กล่าวว่า โรงเรียนเป็นสถาบันหนึ่งของสังคมซึ่งจะต้องควบคุม แก้ไข และป้องกันพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของนักเรียน ช่วยวางแนวทางให้นักเรียนมีการปรับปรุงตัวที่ดี ที่ถูกต้องตามทำนองคลองธรรมและระเบียบของสังคม เอาใจใส่จากบุคคลทั่วไปโดยเฉพาะอย่างยิ่ง ผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งจะต้องมีนโยบายและจริงจังต่อเรื่องนี้เป็นพิเศษ นอกจากนี้ต้องได้รับความร่วมมือจากบุคคลอื่น ๆ อาทิเช่น ครู อาจารย์ บิดามารดา ผู้ปกครอง เจ้าหน้าที่รัฐบาล และผู้บริหารระดับสูงของประเทศ ซึ่งควรจะได้วางนโยบายและแนวปฏิบัติชัดเจนในแต่ละระดับ พฤติกรรมของนักเรียนที่แสดงออกซึ่งการฝ่าฝืนระเบียบวินัยนั้นย่อมเกิดจากสาเหตุทั้งสิ้นซึ่งสรุปได้ดังนี้ คือ

1. ปัญหาอันเกิดจากทางบ้าน ความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในครอบครัว หละหลวมขาดความอบอุ่น มีลักษณะเป็น “บ้านแตก” พ่อแม่ทะเลาะกันบ่อย ๆ รักลูกไม่เท่ากันพ่อแม่ ดุด่าสารเลวการพนัน ไม่มีเวลาเอาใจใส่ดูแลความเป็นอยู่ของลูก ๆ ไม่ให้ความอบอุ่นในด้านความรัก จำนวนสมาชิกในครอบครัวมากหรือน้อยเกินไป ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวยากจนความผิดเคืองในเรื่องเศรษฐกิจ สร้างความสำนึกที่ผิด ๆ กับเด็ก ความเข้มงวดหรือหย่อนยานมากเกินไป การปกครองของพ่อแม่ ลักษณะสภาพแวดล้อมที่ตั้งของบ้านอยู่ในที่ที่อันไม่เหมาะสมนักเรียนขาดผู้ปกครองดูแลอย่างแท้จริง

2. ปัญหาจากทางโรงเรียน ครูบางคนมิได้ให้ความรักความอบอุ่น ความเอ็นดู ความเอาใจใส่กับนักเรียนของตนเอง เพราะถือว่าไม่ใช่ลูกหลาน ไม่เข้าใจนักเรียน และไม่พยายามที่จะเข้าใจ สร้างความเบื่อหน่ายและท้อแท้ในการควบคุมปกครองโดยเฉียบขาดและเคร่งครัดมากเกินไปอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมไม่ดี จำนวนนักเรียนมีปริมาณมากเกินไป

3. ปัญหาเกี่ยวกับระบบการบริหาร โรงเรียนใช้ระบบการบริหารแบบเคร่งครัดหรือหย่อนยานมากเกินไป อันเป็นสาเหตุให้นักเรียนไม่อยู่ในระเบียบวินัย ระเบียบกฎเกณฑ์ข้อบังคับที่โรงเรียนบัญญัติขึ้นใช้ หรือของกระทรวงศึกษาธิการ ไม่เหมาะสมกับสถานการณ์ที่เป็นปัจจุบัน

4. ปัญหาจากความร่วมมือระหว่างผู้ปกครองและโรงเรียน ซึ่งอาจเกิดจากความเข้าใจผิดของผู้ปกครองว่าการอบรมสั่งสอนนักเรียนนั้นเป็นหน้าที่ของสถานศึกษาแต่เพียงฝ่ายเดียว ความผิดพลาดอันเกิดจากตัวนักเรียนมักจะบิดให้เป็นภาระและความรับผิดชอบ

5. ปัญหาอันเกิดจากสภาพสังคมและสิ่งแวดล้อม สภาพสังคมและสิ่งแวดล้อมในปัจจุบันมีอิทธิพลที่ชักจูงให้นักเรียนยอมรับนับถือค่านิยมที่ไม่เหมาะสมมาปฏิบัติ ค่านิยมบางประการของต่างชาติขัดต่อวัฒนธรรมประเพณีไทย มีสถานเรียงรมย์ แหล่งมั่วสุ่ม โดยทั่วไป

กิติมา ปรีดีดิลก (2546 : 171-172) กล่าวโดยสรุปว่า สาเหตุของการขาดระเบียบวินัย นักเรียนที่ขาดระเบียบวินัยส่วนมากมีสาเหตุมาจากเรื่องต่าง ๆ ดังนี้

1. เกี่ยวกับตัวนักเรียนเอง เช่น มีความผิดปกติทางร่างกาย จิตใจ การสังคน ลักษณะการเปลี่ยนแปลงของอารมณ์ ตลอดจนการสอบตกและความรู้สึกขาดความมั่นคงในโรงเรียน
2. เกี่ยวกับเพื่อน เช่น เพื่อนฝูงชักชวนกันก่อการวิวาท หรือสร้างบรรยากาศให้เกิดความตึงเครียด

3. เกี่ยวกับครู เช่น ทัศนคติของครูที่มีต่อนักเรียน ซึ่งอาจเป็นไปได้ในทางไม่ดี ตลอดเวลาจนเป็นเหตุให้นักเรียนไม่มีความสุขในโรงเรียน สภาพทั่ว ๆ ไปในห้องเรียน วิธีสอนของครู ความเข้าใจในวิชาที่ครูสอน และการแตกแยกกันในหมู่ครูที่นักเรียนสังเกต

4. เกี่ยวกับทางบ้านหรือสิ่งแวดล้อม เช่น ทางบ้านมีภูมิหลังไม่ดี สังคมรอบ ๆ บ้านไม่ดี ทำให้นักเรียนพลอยไม่ดีไปด้วย

5. สภาพสังคมโดยส่วนรวมของบ้านเมืองซึ่งอยู่ในสภาพที่ไม่ดีก็มีส่วนทำให้นักเรียนพลอยไม่ดีไปด้วย นั่นคือ มีตัวอย่างของผู้ใหญ่ที่ขาดระเบียบวินัย

เสริมศักดิ์ วิศาลภรณ์ (2548 : 53-54) กล่าวว่าตามแนวคิดทางสังคมวิทยา และจิตวิทยาถือว่า วินัยเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่บุคคลสามารถเรียนรู้ได้โดยการพัฒนานิสัย การควบคุมตนเอง และระลึกถึงความรับผิดชอบของตนที่เป็นส่วนหนึ่งของสังคม ซึ่งปัญหาทางวินัยอาจจะเกิดจากเหตุผลหลาย ๆ อย่าง สาเหตุที่สำคัญ คือ ความบกพร่องทางการฝึกอบรมและพัฒนาการของนักเรียน ขาดความสนใจในวิชาที่เรียน กระบวนการสอนไม่ดี การบริการ โรงเรียนไม่ดีและขาดประสิทธิภาพ มีปัญหาทางครอบครัวมีความบกพร่องในการปรับตัวให้เข้ากับสังคมคบเพื่อนที่เลว มีความบกพร่องทางร่างกายขาดความรับผิดชอบและมีปัญหาการปรับตัวเมื่อเข้าสู่วัยรุ่น

กล่าวโดยสรุป สาเหตุของปัญหาด้านวินัยนักเรียนเกิดจากนักเรียนเอง อันเกิดจากพันธุกรรม ความพิการ หรือโรคภัยไข้เจ็บ ภาวะแห่งจิต สติปัญญา และการศึกษา สาเหตุที่เกี่ยวข้องกับทางบ้าน ความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในครอบครัวหละหลวม ขาดความอบอุ่นฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวยากจน นักเรียนขาดผู้ปกครองดูแลอย่างแท้จริง สาเหตุเกี่ยวข้องกับโรงเรียน ผู้บริหารโรงเรียนใช้ระบบบริหารอย่างเคร่งครัด หรือหย่อนยานจนเกินไป สาเหตุที่เกี่ยวข้องกับ

ชุมชน สภาพสังคมสิ่งแวดล้อมมีอิทธิพล ชักจูงให้นักเรียนยอมรับนับถือค่านิยมที่ไม่เหมาะสม มาปฏิบัติและสาเหตุที่เกี่ยวข้องทั้งบ้าน โรงเรียน และชุมชน ผสมผสานกัน คือพ่อแม่เลี้ยงลูก แบบตามใจ แบบเข้มงวดจนเกินไป แบบไม่คงเส้นคงวา โรงเรียนเคร่งครัดในกฎระเบียบนักเรียน ชอบทำตามกลุ่มเพื่อน ลักษณะสังคมและสภาพแวดล้อมไม่เหมาะสม

1.5 การดำเนินการเสริมสร้างวินัย

สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (2540 : 9) กล่าวว่า สถาบันหรือ บุคคลที่มีส่วนในการพัฒนาวินัยในตนเองให้แก่เยาวชนไทย มีดังนี้

1. บิดา มารดา บ้านหรือสถาบันครอบครัว เป็นสถาบันที่สำคัญที่สุด และเป็น แหล่งแรกที่ทำหน้าที่ปลูกฝัง และหล่อหลอมตลอดจนถ่ายทอดลักษณะอันทรงคุณธรรมและ จริยธรรม รวมทั้งเรื่องระเบียบวินัยแก่สมาชิกในครอบครัวทั้งทางตรง โดยการอบรมสั่งสอนและ ทางอ้อม ซึ่งเด็กจะเฝ้าสังเกตลักษณะและการกระทำต่างๆ ของผู้เลี้ยงดู เพื่อเลียนแบบการกระทำนั้น และบิดามารดาหรือผู้เลี้ยงดูยังต้องทำหน้าที่นี้ต่อเด็ก แม้เด็กจะเข้าไปรับการศึกษาอบรมใน โรงเรียน ระดับต่างๆ แล้วก็ตาม

2. ญาติผู้ใหญ่และสมาชิกอื่นๆ ในครอบครัวเป็นผู้มีอิทธิพลต่อการปลูกฝังและ หล่อหลอมจริยธรรมด้านต่างๆ ให้แก่เด็กในครอบครัวเช่นกัน โดยปกติเด็กจะเรียนรู้เจตคติเชิง จริยธรรมจากผู้ใหญ่ ด้วยการสังเกตและเลียนแบบมากกว่าที่จะได้จากการฟังคำสอนของผู้ใหญ่ โดยตรง ดังนั้น ถ้าหากผู้ใหญ่เป็นผู้มีลักษณะเด่นเป็นที่ยกย่องบูชาแก่เด็กมาก เด็กก็จะมีแนวโน้มที่ จะเลียนแบบพฤติกรรมของผู้ใหญ่มากขึ้นเท่านั้น

3. เพื่อนๆ ของเด็ก เป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการกำหนดค่านิยมทางจริยธรรม ด้านต่างๆ เช่นกัน โดยเฉพาะวัยรุ่นเวลาจะทำอะไรก็มักจะคล้อยตามเพื่อนๆ การเรียนรู้พฤติกรรม ทางจริยธรรมของเด็กมิใช่มาจากการรับจากเพื่อนแต่เพียงฝ่ายเดียว แต่ยังได้มาจากการได้ทำกิจกรรม ต่างๆ ร่วมกัน การเข้าใจกันและกันในระหว่างเด็กวัยเดียวกันเอง ซึ่งเพื่อนๆ ดังกล่าวนี้นี้ รวมทั้ง เพื่อนในโรงเรียนและเพื่อนนอกโรงเรียนด้วย

4. พระสงฆ์หรือผู้นำทางจริยธรรมและคุณธรรมในหมู่บ้าน ตำบล หรืออำเภอ หรือท้องถิ่นที่เด็กอยู่ ซึ่งเป็นที่เคารพนับถือของผู้ใหญ่ในสังคมนั้น และได้รับมอบหมายให้เป็นผู้ อบรมสั่งสอนด้วยจริยธรรมแก่ประชาชนทั้งเด็กและผู้ใหญ่ การปฏิบัติธรรมของพระสงฆ์ หรือผู้นำ ทางศาสนาในท้องถิ่นนั้น จะมีอิทธิพลต่อการปลูกฝังจริยธรรมด้านต่างๆ แก่เด็กในท้องถิ่นนั้นด้วย

5. สื่อสารมวลชนทุกรูปแบบ ได้แก่ หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ ภาพยนตร์ บทเพลง และหนังสือต่างๆ เป็นต้น ต่างก็มีบทบาทสำคัญยิ่งต่อการปลูกฝัง หรือเปลี่ยนแปลงเจตคติ ตลอดจนรูปแบบพฤติกรรมของเด็ก โดยเฉพาะวินัยในตนเอง ซึ่งถ้าสื่อสารมวลชนเหล่านี้ไม่สนใจ หรือรับผิดชอบในการปลูกฝังจริยธรรมที่ดีแก่เด็ก ก็ยังอาจเป็นเครื่องทำลายหรือขวางกั้นการปลูกฝัง

หล่อหลอมให้เด็กเป็นผู้มีจริยธรรมที่ดีงาม โดยเฉพาะวินัยในตนเองด้วย

6. โรงเรียนหรือสถานศึกษา ซึ่งรวมถึงการจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา การบริหารและการให้บริการต่างๆ ในสถานศึกษา การเป็นตัวอย่างอันดีงามของ ครู-อาจารย์ การเรียนการสอนวิชาต่างๆ ตามหลักสูตร การเรียนการสอนที่เกี่ยวกับ จริยศึกษา คือวิชาสังคมศึกษา โดยเฉพาะการจัดกิจกรรมต่างๆ ในสถานศึกษา ก็มีอิทธิพลต่อการปลูกฝังและสร้างเสริม จริยธรรมที่ดี โดยเฉพาะด้านวินัยในตนเอง

7. สถาบันอาชีพ การเข้าสู่อาชีพใดๆ ของบุคคลก็ย่อมมีกฎเกณฑ์ระเบียบแบบแผน ปฏิบัติสำหรับกลุ่มอาชีพนั้นๆ กฎเกณฑ์ระเบียบดังกล่าวนี้จะช่วยให้บุคคลเกิดการเรียนรู้ อยู่ร่วมกันในกลุ่มอาชีพดังกล่าวได้ในที่สุด ดังนั้น สถาบันอาชีพแต่ละอาชีพก็มีส่วนที่สำคัญต่อการ เสริมสร้างวินัยให้กับผู้อื่นประกอบอาชีพดังกล่าว

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2549 : 11-54) ได้กำหนด แนวทางให้โรงเรียนประถมศึกษาทั่วประเทศ ดำเนินกิจกรรมในขอบเขตดังนี้

1. จัดรูปแบบการทำงาน ควรมีคณะกรรมการรับผิดชอบ โครงการ
2. จัดสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนให้เอื้ออำนวยต่อการจัดกิจกรรมเสริมสร้าง

วินัย

3. จัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างวินัย โดยพยายามสอดแทรกไว้ใน ทุกกลุ่มประสบการณ์ ทุกเวลา และทุกโอกาส

4. จัดกิจกรรมเสริมสร้างวินัยในโครงการต่าง ๆ ที่โรงเรียนดำเนินการอยู่ เช่น โครงการอาหารกลางวัน โครงการสหกรณ์ โครงการประชาธิปไตย โครงการบริการสุขภาพอนามัย โครงการส่งเสริมคุณธรรม โครงการออมทรัพย์ และโครงการแนะแนว เป็นต้น

5. จัดครูให้ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี

6. จัดกิจกรรมตามคู่มือสร้างวินัยนักเรียนทั่วประเทศ ซึ่งมีกิจกรรมและแนวปฏิบัติไว้อย่างละเอียดครบถ้วนทั้งแปดเรื่อง คือ ความเป็นระเบียบเรียบร้อยในการแต่งกาย การเดินแถวไป-กลับระหว่างบ้านกับโรงเรียน การเข้าแถวขึ้นรถประจำทาง การปฏิบัติตามกฎจราจร การประหยัด นิยมไทย วินัยของชาติ และความสะอาดของสถานศึกษา

1.6 ทฤษฎีการเกิดวินัยในตนเอง

นักการศึกษาทางจิตวิทยาและสังคมวิทยาหลายท่านกล่าวถึงการเกิดวินัยในตนเองสรุปได้ ดังนี้

ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2551 : 52-64) ได้อธิบายถึงทฤษฎีการเกิดวินัยในตนเองโดยยึดทฤษฎีสำคัญ 2 ทฤษฎี คือ ทฤษฎีของเมาเรอร์ (Mower) ซึ่งว่าด้วย การกำเนิดของการควบคุมตนเองหรือความมีวินัยในตนเองและทฤษฎีของแพคและเฮวิกเฮิสต์ (Peck and Havighurst) ซึ่งว่า

ด้วย การพัฒนาการของการงูใจทางจริยธรรมหรือการมีวินัยในตนเอง โดยยึดการควบคุมของอีโก้ และซูเปอร์อีโก้เป็นหลัก ซึ่งมีหลักการสำคัญดังต่อไปนี้

1. ทฤษฎีการเกิดวินัยในตัวเองของ เมารเอร์ (Mower) การเกิดวินัยในตัวเองของบุคคลนั้น นักจิตวิทยาเชื่อว่าจะต้องมีพื้นฐานมาตั้งแต่ระยะแรกเกิด จนกระทั่งเติบโตขึ้นมาเป็นผู้ใหญ่จุดเริ่มต้นคือ ความสัมพันธ์ระหว่างทารกกับมารดา หรือผู้เลี้ยงดูอันจะนำไปสู่ความสามารถในการควบคุมตนเองเมื่อเติบโตขึ้น การเรียนรู้ของทารกจะเกิดขึ้นหลายระดับและมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1.1 จุดเริ่มต้นอยู่ที่การที่ทารกได้รับการบำบัดความต้องการ เช่น ทิวก็ได้นม ร้อนก็ได้อาบน้ำ เมื่อทารกได้รับความรู้สึกสบายพอใจความรู้สึกนี้จะติดตราตรึงอยู่ในสำนึกของทารกไปจนเติบโตขึ้น

1.2 ขั้นต่อมาเมื่อทารกได้รับการบำบัดความต้องการจนพอใจแล้วสิ่งที่เกิดความคลั่งกับเหตุการณ์นี้อยู่เสมอทุกครั้ง คือ การปรากฏตัวของมารดาหรือผู้เลี้ยงดู

1.3 การรับรู้ขั้นต่อมาของเด็กก็คือ ความสุข ความพอใจของเด็กที่เกิดจากการได้รับการบำบัดความต้องการต่างๆ ที่ถ่ายทอดจากมารดา ทำให้การปรากฏตัวของมารดาก่อให้เกิดความพอใจความสุขแก่เด็กได้

Mower (1997 ; อ้างอิงใน ดวงเดือน พันธมนาวิน. 2551 : 65-73) เชื่อว่าการเรียนรู้จะเกิดเป็นลำดับขั้น ขั้นแรกจะเป็นรากฐานของการเรียนรู้ขั้นต่อไป ผู้ที่อยู่ใกล้ชิดกับเด็กคือ มารดา ผู้เลี้ยงดู จะเป็นแบบอย่างให้แก่เด็กได้เลียนแบบทั้งคำพูด การกระทำ ทั้งท่าทางดีและไม่ดี เช่น เด็กเห็นมารดาสูบบุหรี่เสมอ เด็กก็จะสูบบุหรี่และเกิดความสุข ความพอใจ เพราะเป็นลักษณะของคนที่ตนพอใจมาก่อน ความสามารถในการให้รางวัลตนเองนี้ เมารเอร์เชื่อว่าเป็นลักษณะที่แสดงถึงบรรลุมิติภาวะทางจิตใจของบุคคลนั้น โดยจะปรากฏขึ้นในเด็กปกติที่มีอายุประมาณ 8-10 ขวบ และจะพัฒนาต่อไปจนสมบูรณ์เมื่อเติบโตเป็นผู้ใหญ่ ฉะนั้นผู้ที่บรรลุมิติภาวะทางจิตอย่างสมบูรณ์ จึงเป็นผู้มีความสามารถที่จะควบคุมตนเองให้ปฏิบัติตนอย่างมีเหตุผลในสถานการณ์ต่างๆ เช่น ในการได้ตอบเมื่อเกิดความคับข้องใจ เมื่อเกิดความกลัวในการมีความรักและมีอารมณ์ต่าง ๆ ฯลฯ ส่วนผู้ที่ไม่ผ่านการเรียนรู้ตามขั้นตอนที่กล่าวมาแล้วจะกลายเป็นผู้ขาดวินัยในตัวเอง ขาดความยับยั้งชั่งใจในการกระทำและกลายเป็นผู้ทำผิดกฎเกณฑ์และกฎหมายของบ้านเมืองอยู่เสมอในรายที่รุนแรงอาจกลายเป็นอาชญากรหมดโอกาสที่จะแก้ไขได้

ดังนั้น จากทฤษฎีของเมารเอร์ การเกิดวินัยในตัวเองจนเป็นผู้ที่บรรลุมิติภาวะทางจิตนั้น จะต้องเริ่มต้นจากการเลี้ยงดูในวัยทารกอย่างมีความสุข ความอบอุ่นและผ่านการอบรมสั่งสอน หรือเลียนแบบที่ดีงามจากผู้เลี้ยงดูตนเอง จึงจะพัฒนาเป็นลักษณะเด่นชัดในจิตสำนึกของบุคคลนั้นและกลายเป็นพฤติกรรมที่ถูกต้องมีเหตุผลของบุคคลนั้น

2. ทฤษฎีแรงจูงใจทางจริยธรรม หรือความมีวินัยในตนเองของเพคและเฮวิกเฮิสต์ (Peck and Havighurt) การที่บุคคลจะกระทำพฤติกรรมทางจริยธรรมต่าง ๆ นั้น ความต้องการกระทำเป็นเหตุสำคัญนี้ และเชื่อว่าการควบคุมของอีโก้ (Ego-Control) และการควบคุมของซูเปอร์อีโก้ (Superego Control) ร่วมกันช่วยให้เกิดความต้องการ แสดงพฤติกรรมเพื่อผู้อื่นอย่างสมเหตุสมผล ในแต่ละคนจะมีพลังควบคุมอีโก้และซูเปอร์อีโก้ในส่วนผสมที่ไม่เท่ากัน ดังนั้น นักทฤษฎีทั้งสองจึง ได้จำแนกลักษณะของบุคคลออกเป็น 5 ประเภทดังนี้คือ

2.1 พวกปราศจากจริยธรรม (Amoral Person) หมายถึง พวกที่มีพลังควบคุมอีโก้ และซูเปอร์อีโก้ที่น้อยมาก โดยบุคคลจะยึดตนเองเป็นศูนย์กลางและเห็นแก่ตัวฝ่ายเดียวเป็นพวกที่ไม่สามารถควบคุมตัวเองได้ บุคคลประเภทนี้เป็นผู้ขาดวินัยในตนเองหรือมีน้อยมาก

2.2 พวกเอาแต่ใจ (Expedient Person) หมายถึง พวกที่มีพลังอีโก้มีน้อยแต่พลังควบคุมซูเปอร์อีโก้มีมากขึ้น แต่ก้จัดอยู่ในประเภทปานกลางค่อนข้างน้อย บุคคลพวกนี้ยังยึดตนเองเป็นศูนย์กลางและกระทำทุกอย่างเพื่อความพอใจและผลของตัวเอง เป็นคนที่ไม่จริงจังจะยอมอยู่ใต้การควบคุมของผู้มีอำนาจ ถ้าจะทำให้เขาได้รับผลที่ต้องการได้ เป็นผู้มีความมีวินัยในตนเองน้อย ลักษณะนี้จะปรากฏตั้งแต่ตอนต้น และในคนบางประเภทจะติดตัวไปตลอดชีวิต

2.3 พวกชอบคล้อยตาม (Conforming Person) หมายถึงพวกที่มีพลังควบคุมอีโก้มีน้อยเหมือนสองประเภทแรก แต่มีพลังควบคุมซูเปอร์อีโก้มีมากกว่า คืออยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างมากคนพวกนี้จะยึดพวกพ้องเป็นหลัก และคล้อยตามผู้อื่น โดยไม่ไตร่ตรอง คนประเภทนี้จะอยู่ภายใต้ความควบคุมของกลุ่มหรือสังคม เป็นผู้มีวินัยในตนเองระดับปานกลางแต่ไม่แน่นอน

2.4 พวกตั้งใจจริงแต่ขาดเหตุผล (Irrational Conscientious Person) หมายถึง บุคคลที่มีพลังควบคุมของอีโก้ในระดับปานกลางแต่มีพลังควบคุมของซูเปอร์อีโก้มาก พวกนี้จะยอมรับกฎเกณฑ์และค่านิยมของสังคมถือตามกฎเกณฑ์อย่างเคร่งครัด เห็นว่ากฎเกณฑ์เป็นของศักดิ์สิทธิ์ แม้จะก่อให้เกิดผลเสียต่อคนอื่นก็ไม่สนใจคนพวกนี้ขาดความยืดหยุ่นอย่างมีเหตุผล แต่ก็เป็นหลักให้กับสังคมได้ เพราะมีความมั่นคงในความเชื่อและการกระทำ เป็นผู้มีความมีวินัยในตนเองค่อนข้างมาก แต่ยังไม่สมบูรณ์จึงเป็นประเภทไม่สมบูรณ์ทางจริยธรรม

2.5 พวกเห็นแก่ผู้อื่นอย่างมีเหตุผล (Rational Altruistic Person) หมายถึง บุคคลที่มีพลังควบคุมอีโก้มาก ขณะเดียวกันก็มีพลังควบคุมซูเปอร์อีโก้มากเช่นกัน ทำให้เกิดความสมดุลระหว่างการปฏิบัติตนตามกฎเกณฑ์ของสังคมและความสมเหตุสมผล โดยเห็นแก่ผู้อื่นทั่วไปเป็นหลักบุคคลประเภทนี้จะมีความสามารถควบคุมตนเองอย่างมีเหตุผล มิได้ตกอยู่ในอิทธิพลของสังคมอยู่ใต้อิทธิพลนักเรียนรักษาระเบียบวินัยดีเมื่อขณะศึกษาอยู่ในโรงเรียน ย่อมมีผลหรือส่งผลตามไปเมื่อนักเรียนเติบโตเป็นผู้ใหญ่ภายนอก และดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข

สรุปได้ว่า การวางรากฐานการมีวินัยในตนเองต้องเริ่มที่วัยเด็ก การอบรมเลี้ยงดู มีผลต่อการมีวินัยในตนเองของเด็ก นอกจากนี้แล้ว การจัดกิจกรรมในโรงเรียน การสอนของครูก็มี ส่วนส่งเสริมให้นักเรียนมีวินัยเช่นกัน ส่วนการจัดว่าใครมีวุฒิภาวะจิตมากน้อยเพียงใดอาจเริ่มวัดได้ในวัยรุ่นตอนปลาย หรือวัยผู้ใหญ่ตอนต้น แต่ก็ไม่ได้หมายความว่า บุคคลจะมีความดีมากกว่าเมื่อตอนวัยเด็กเสมอไป

1.7 ลักษณะของบุคคลที่มีวินัยในตนเอง

วินัยเป็นข้อที่ใช้ปฏิบัติควบคุมความประพฤติของคน เพื่อให้เกิดความเป็นระเบียบของสังคม ดังนั้นระเบียบวินัยจึงเป็นสิ่งสำคัญ มีผู้เสนอถึงลักษณะของผู้มีวินัยในตนเองไว้หลายท่าน พอสรุปได้ดังนี้

จิราพร อรุณพุลทรัพย์ (2540 : 5) ได้สรุป คุณลักษณะของผู้มีวินัยในตนเองดังนี้

1. ความรับผิดชอบ
2. ความอดทน
3. การเคารพในสิทธิของผู้อื่น
4. การเคารพระเบียบของโรงเรียน

สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (2540 : 3) ได้สรุป คุณลักษณะของผู้มีวินัยดังนี้

1. สามารถควบคุมตนเองทางกาย วาจา ใจ รักความจริง ไม่พูดปด
2. สามารถพึ่งตนเองได้ เช่นการรับผิดชอบในกิจวัตรประจำวัน
3. สามารถทำกิจกรรมหรืองานที่ทำให้สำเร็จ ได้ด้วยตัวเอง
4. สามารถจัดเก็บสิ่งของให้เป็นระเบียบเรียบร้อย
5. รู้จักรักษาสິงของของตัวเองและผู้อื่น
6. มีระเบียบวินัยและตรงต่อเวลา
7. ปฏิบัติตามข้อตกลงและกติกาได้อย่างถูกต้อง
8. แสดงความคิดเห็นของตนเอง อีกทั้งฟังความคิดเห็นของผู้อื่น
9. เคารพในสิทธิและหน้าที่ของกันและกัน

สุโท เจริญสุข (2547 : 288) ได้สรุปว่าผู้ที่มีวินัยในตนเองนั้นควรมีลักษณะเด่น ๆ

ดังต่อไปนี้

1. เป็นผู้ที่มีความสามารถนึกคิดดี กระทำออกมามี ประณีต เรียบร้อย
2. ไม่เป็นคนเห็นแก่ตัว เห็นแก่ได้ รู้จักสิทธิและหน้าที่ของตน
3. มีความจริงใจ ซื่อสัตย์ ตรงไปตรงมาในการพูดการกระทำ
4. มีความรักและเมตตาสงสารต่อเพื่อนมนุษย์และสัตว์ด้วยกัน

5. มีความรับผิดชอบสูง ไม่ปล่อยปละละเลยในกิจการงานของตนเองและ
ของส่วนรวม

6. มีความเคารพเชื่อฟังในเหตุผล ไม่เอาัดเอาเปรียบผู้อื่น

จากที่กล่าวมาทั้งหมดสามารถสรุป คุณลักษณะผู้ที่มีวินัยในตนเองมีพฤติกรรม
การแสดงออกดังนี้ มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีความรับผิดชอบ รู้จักรักษามารยาท มีความอดทน
ซื่อสัตย์สุจริต ประหยัดและอดออม รู้จักรักษาความสะอาด เคารพสิทธิของผู้อื่น มีระเบียบและปฏิบัติ
ตามกฎเกณฑ์ของสังคม มีความขยันหมั่นเพียร รู้จักเสียสละเห็นอกเห็นใจผู้อื่น และยอมรับการกระทำ
ของตนเอง ซึ่งผู้ที่มีวินัยในตนเองนั้น จะต้องมีคุณลักษณะสำคัญ ดังต่อไปนี้

1. มีจิตใจเข้มแข็ง สามารถกำกับควบคุมตนเอง ให้คิดในสิ่งที่ดี มีเหตุผล มี
คุณธรรม จริยธรรม ให้เกิดประโยชน์ต่อตนเอง และผู้อื่น
2. มีพฤติกรรมการแสดงออก ที่ทำให้ตนเอง และบุคคลอื่น ยอมรับได้
ร่วมกันอย่างเป็นเหตุเป็นผล ตามกรอบแห่งวัฒนธรรม ประเพณี กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ และ
กฎหมาย

1.8 ประโยชน์ของความมีระเบียบวินัย

อรุณพ อุ๋นจะนำ (2541 : 25) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของระเบียบวินัย ดังนี้

1. ช่วยสร้างและรักษาสภาพการณ์อันจำเป็นต่อความเจริญของงานของนักเรียน
และความเจริญก้าวหน้าของโรงเรียน ถ้าขาดวินัยในห้องเรียน และนักเรียนไม่อยู่ในระเบียบวินัย
ของโรงเรียน การดำเนินงานในห้องเรียนจะเป็นไปอย่างไม่ราบรื่น ในที่สุดผลเสียก็จะเกิดแก่ตัว
นักเรียนเอง เช่น ห้องเรียนที่ไม่มีระเบียบ นักเรียนนี้ก็อยากทำอะไรก็ทำไปตามใจชอบ การเรียน
ของตนเอง และเพื่อนก็ต้องชะงักลง

2. วินัยเป็นเครื่องเตรียมตัวนักเรียนสำหรับการดำเนินชีวิตในภายหลัง เมื่อ
เติบโตเป็นผู้ใหญ่ต้องรับผิดชอบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของตนเองและสมาชิกภายในครอบครัว การ
ช่วยกันและร่วมมือกันในการแก้ปัญหาสังคม เช่น ปัญหาการจราจร ปัญหาการรักษาระบบ
นิเวศวิทยา ปัญหาการบุกรุกทำลายป่า และปัญหาการเสียดายอาหาร ตลอดจนการสร้างวินัยสำหรับ
หมู่คณะ เพื่อรองรับกับสังคมใหม่ที่เรียกว่า “นิคส์” (NICS) การมีวินัยในโรงเรียนเป็นการสร้าง
ความรู้สึกรับผิดชอบต่อตนเอง และสังคม (Sense of Responsibility) และรับผิดชอบในการ
กระทำต่าง ๆ ของตน อันจะนำผลมาสู่ตนเอง และคณะของตนในอนาคต

3. วินัยเป็นเครื่องปลูกฝังการรู้จักควบคุมบังคับใจตนเองไปที่ละน้อย โรงเรียนมี
หน้าที่ปลูกฝัง อบรมส่งเสริมให้นักเรียนมีความรับผิดชอบต่อสังคมในฐานะพลเมืองดี ในสังคม
ประชาธิปไตย (Democratic Society) โรงเรียนจะต้องกระทำอยู่ตลอดเวลา และสม่ำเสมอ ด้วยการ
มอบหมายหน้าที่ให้ทำ และให้ควบคุมตนเองให้ปฏิบัติหน้าที่นั้นให้ดีที่สุดตามกำลังและ

ความสามารถ ของแต่ละคนซึ่งมีอยู่ แตกต่าง กัน โรงเรียนต้องฝึกและอบรมชี้แจงให้นักเรียนเห็นคุณค่าของความดีงาม และความจำเป็นที่ จะต้องควบคุมตนเองให้ปฏิบัติตนในทางที่ชอบจนเป็นนิสัย (Habit) มีลักษณะนิสัย (Character) ที่จะนำความเจริญสู่ตนเองและสังคม ทั้งนี้ นักเรียนจะต้องรู้จักนำตนเองให้ประพฤติและปฏิบัติกรงานในทาง ที่ถูกต้อง

หนังสือ พันนาคินทร์ และคณะ (2542 : 159) กล่าวถึง ประโยชน์ของการมีวินัยในตนเองไว้ดังนี้

1. วินัยในตนเองช่วยสร้างและรักษาไว้ซึ่งสภาพการณ์อันจำเป็นต่อ

ความเจริญก้าวหน้าของสังคม

2. วินัยในตนเองเป็นเครื่องเตรียมตัวเด็กสำหรับการดำเนินชีวิตในภายหน้า ซึ่งเมื่อเติบโตใหญ่มีเสรีภาพอย่างเต็มที่ ก็จะมีอิสระที่จะต้องผูกพันกับความรู้อีกกับผิดชอบอย่างใกล้ชิดด้วย
3. วินัยในตนเองเป็นเครื่องปลูกฝังการรู้จักควบคุมตนเองที่ละน้อย จะได้เป็นนิสัย

ติดตัวไปภายหน้า

กรมวิชาการ (2545 : 21) ได้สรุปประโยชน์ของวินัยในตนเองดังนี้

1. วินัยทำให้ผู้รักษาเป็นคนดีขึ้น เป็นเครื่องป้องกันความเสื่อมเสีย
2. วินัยเป็นเครื่องวัดความดีของคน ใครเป็นคนดีหรือคนเลว ดีมาก ดีน้อย ไม่มีอะไรเป็นเครื่องวัด ได้แม่นยำเท่ากับการสังเกตวินัยของผู้คน ผู้ใดเคร่งครัดในวินัยในตนเองผู้นั้นเป็นคนดี

3. วินัยเป็นเครื่องแสดงความแตกต่างระหว่างบุคคล

4. เมื่อฝึกบ่อยๆจนเป็นนิสัย จะช่วยให้การทำงานสำเร็จเรียบร้อย รวดเร็ว

หนังสือ พันนาคินทร์ และคณะ (2542 : 38) กล่าวถึงประโยชน์ของระเบียบวินัยไว้

ดังนี้

1. ทำให้ป้องกันความผิดพลาดที่เกิดกับชีวิต
2. ทำให้ได้รับการยอมรับ และไว้วางใจจากบุคคลอื่น
3. ทำให้สังคมสงบสุข เพราะทุกคนปฏิบัติไปในทิศทางเดียวกัน
4. ทำให้คนที่ระเบียบวินัยที่ดี สามารถเปลี่ยนแปลงพัฒนาตนเองในทิศทางที่ดี

กองการวิจัยทางการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2542 : 23) กล่าวถึงคุณค่าและประโยชน์ของวินัยไว้ว่า คุณค่าของการมีวินัยเพื่อนุชยธรรม ทำให้ยอมรับนับถือศักดิ์และสิทธิของบุคคล ทำให้บุคคลทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ ส่งเสริมความเป็นผู้มีวินัยและยอมรับความสามารถของบุคคลแต่ละคนและเห็นว่าการมีวินัยก่อให้เกิดประโยชน์ ดังนี้

1. ช่วยให้ได้กมีพฤติกรรมเป็นระเบียบเรียบร้อย
2. ช่วยให้ได้กมีความรับผิดชอบในหน้าที่ของตน

3. ช่วยสร้างความสามัคคีปรองดองกันให้เกิดขึ้นในหมู่คณะ
4. ช่วยส่งเสริมความเจริญก้าวหน้าของตนเอง
5. ช่วยให้ครูและเด็กอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขและประสบผลสำเร็จ

ในการเรียนการสอน

สรุปได้ว่า ความมีวินัยมีประโยชน์ต่อตนเองและผู้อื่น ดังนี้

1. วินัยทำให้ตนเองสามารถควบคุมจิตใจ และพฤติกรรมของตนเอง ให้อยู่ในกรอบแห่งความดีตามที่ตนเอง สังคมคาดหวังได้เป็นอย่างดี
2. วินัยทำให้บุคคลสามารถพัฒนาตนเอง และพัฒนาสังคมได้อย่างเหมาะสม ขจัดความขัดแย้งในสังคมได้
3. วินัยทำให้สังคมเกิดความเป็นระเบียบเรียบร้อย มีความสงบสุข เจริญรุ่งเรือง จากการมีบุคคลคิด และประพฤติอย่างสร้างสรรค์

2. แนวทางการสร้างวินัย

สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (2540 : 21) ให้แนวคิดในการเสริมสร้างวินัยของนักเรียนไว้ 5 ประการ ดังนี้

1. การทำให้เกิดพฤติกรรมเคยชิน โดยให้บุคคลรู้เห็นและปฏิบัติพฤติกรรมที่ดีเป็นพื้นฐานและปฏิบัติต่อเนื่องจนเกิดเป็นพฤติกรรมเคยชินที่ดี
2. การใช้วัฒนธรรมในสังคม เป็นแนวปฏิบัติผสมผสานกับหลักการทำให้เป็นพฤติกรรมเคยชิน เช่น การทำความเคารพด้วยการไหว้เมื่อพบผู้ใหญ่เป็นสิ่งที่ทำได้โดยง่ายแต่การเข้าแถวไม่ใช้วัฒนธรรมไทย เด็กไม่เห็นแบบอย่างที่ดีอยู่เสมอ ดังเช่น การไหว้ของไทย ดังนั้นการไหว้จึงง่ายต่อการปฏิบัติมากกว่าการเข้าแถว
3. การใช้ข้อจรรยา เป็นความสัมพันธ์ระหว่างจิตใจ พฤติกรรมและสติปัญญาซึ่งเป็นหลักทางการศึกษา และหลักพัฒนาจริยธรรมคือมีความเข้าใจในความสำคัญของสิ่งที่จะกระทำ มีความพอใจและยอมรับในสิ่งที่จะกระทำ ยอมรับไปสู่ความพร้อมในการกระทำ
4. การใช้แรงหนุนสภาพจิต เป็นการตั้งความมุ่งมั่นหรืออุดมการณ์และพยายามปฏิบัติตามเป้าหมายที่มุ่งมั่นไว้ ซึ่งอาจทำให้เกิดการเปรียบเทียบแม้ความภาคภูมิใจในการปฏิบัติหากใช้มากเกินไปจะกลายเป็นดูถูกดูหมิ่นผู้อื่น อันเกิดจากการเปรียบเทียบและพึงพากำลังใจจากภายนอก การใช้กฎเกณฑ์บังคับเป็นวิธีหนึ่งที่เกิดวินัยได้ชั่วระยะหนึ่ง เมื่อไม่มีผู้เฝ้าควบคุมวินัยก็จะหายไป จึงเป็นวิธีที่ไม่ถูกต้อง

กองการวิจัยทางการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2542 : 38-39) ได้เสนอแนวทางในการสร้างวินัยในตนเอง ว่าการสร้างวินัยไม่ควรมุ่งประเด็นอยู่ที่การลงโทษ แต่ควรจะเน้นการฝึกอบรม และให้ความรู้มากกว่า ถ้าแก้ปัญหาโดยการลงโทษจะส่งผลลบทั้งสิ้น ควรดำเนินการ ดังนี้

1. การคัดค้านด้วยวาจา คือการเรียกผู้มีปัญหาเข้าพบเป็นการส่วนตัว เพื่ออภิปรายปัญหาที่เกิดขึ้น โดยมุ่งหมายที่จะโน้มน้าวให้เห็นด้วยกับการแก้ปัญหานั้นๆ ผู้มีปัญหจะได้รับ การคัดค้านให้คิดถึงความรับผิดชอบที่จะต้องปฏิบัติตามมาตรฐานขององค์กรเป็นการให้โอกาสผู้มีปัญหาได้รู้ตัวและปรับปรุงตัวก่อน

2. การคัดค้านด้วยบันทึก ถ้าปัญหาเดิมยังคงมีอยู่ ผู้มีอำนาจเรียกเข้าพบเพื่อกล่าวคัดค้านหลายครั้ง และควรมีหนังสือแจ้งไปยังผู้มีปัญหา เพื่อย้ำเตือนในสิ่งที่พูดที่ตกลงกันได้

นอกจากนี้แล้วยังมีสื่อที่ช่วยในการเสริมสร้างวินัยให้มีประสิทธิภาพขึ้น คือ

1. หนังสือพิมพ์ หนังสือพิมพ์ช่วยได้มาก เช่น เสนอข่าวในรูปของการเขียนข้อความต่างๆ บ่อยๆ ในเรื่องของวินัย หรือการลงรูปภาพความมีระเบียบเรียบร้อยของกลุ่มให้เป็นตัวอย่างแก่ผู้อ่าน

2. วิทยุ รายการที่จัดทำทางวิทยุควรให้ความรู้สอดแทรกในเรื่องวินัย ปลูกฝังไปทุกๆ วันและมีรายการเกี่ยวกับเรื่องวินัยอยู่เสมอๆ

3. โทรทัศน์ โทรทัศน์มีคนดูมาก ได้เห็นทั้งภาพและเสียง ควรจะมีเรื่องเกี่ยวกับวินัยนำเสนอสม่ำเสมอ

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2549 : 21) ให้แนวคิดในการสร้างวินัยไว้ 5 ประการ คือ

1. การทำให้เกิดพฤติกรรมเคยชิน โดยให้บุคคลรู้เห็นและปฏิบัติพฤติกรรมที่ดี เพื่อเป็นพื้นฐาน และปฏิบัติต่อเนื่องจนเกิดเป็นพฤติกรรมเคยชินที่ดี

2. การใช้วัฒนธรรมในสังคมเป็นแนวปฏิบัติผสมผสานกับหลักการทำให้เป็นพฤติกรรมเคยชิน เช่น การทำความเคารพด้วยการไหว้ เมื่อพบผู้ใหญ่เป็นสิ่งที่เด็กทำได้โดยง่าย แต่การเข้าแถวไม่ใช้วัฒนธรรมไทย เด็กไม่ได้เห็นแบบอย่างที่ดีอยู่เสมอ ดังเช่น การไหว้ของไทย ดังนั้น การไหว้จึงง่ายต่อการปฏิบัติมากกว่าการเข้าแถว

3. การใช้องค์รวม เป็นความสัมพันธ์ระหว่างจิตใจพฤติกรรมและสติปัญญา ซึ่งเป็นหลักการทางการศึกษา และหลักการพัฒนาจริยธรรม คือ มีความเข้าใจในความสำคัญของสิ่งที่จะกระทำมีความพอใจ และยอมรับในสิ่งที่จะกระทำ ยอมรับไปสู่ความพร้อมในการกระทำ

4. การใช้แรงหนุนสภาพจิต เป็นการตั้งความมุ่งมั่นหรืออุดมการณ์ และพยายามปฏิบัติตามเป้าหมายที่มุ่งมั่นไว้ ซึ่งอาจทำให้เกิดการเปรียบเทียบแม้ความภาคภูมิใจในผลการปฏิบัติ หากใช้มากเกินไปจะกลายเป็นคูหมั่นผู้อื่น อันเกิดจากการเปรียบเทียบ และพึงพากำลังใจจากภายนอก

5. การใช้กฎเกณฑ์บังคับ เป็นอีกหนึ่งวิธีที่ทำให้เกิดวินัยได้ชั่วระยะหนึ่ง เมื่อไม่มีผู้ใดควบคุมวินัยก็จะหายไป จึงเป็นวิธีที่ไม่ถูกต้อง

3. การสร้างวินัยในโรงเรียน

อรรถเพ็ญอันจะนำ (2541 : 19) กล่าวว่า วินัยในโรงเรียนควรมีลักษณะดังนี้คือ

1. การทำดีของนักเรียนเป็นไปเพราะเห็นดีเห็นงาม ที่ได้จากการกระทำดี ไม่ใช่เพราะอำนาจภายนอกคอยบังคับให้กระทำดี การเชื่อฟัง และระเบียบเกิดขึ้นจากการเข้าใจเหตุผลของการกระทำตามระเบียบ ไม่ใช่กลัวอำนาจของบุคคลอื่น ที่ออกระเบียบนั้น จุดหมายปลายทางของวินัยในโรงเรียนคือต้องการให้รู้จักควบคุมตนเอง

2. การออกคำสั่งให้นักเรียนปฏิบัติตาม ได้พิจารณาละเอียดรอบคอบแล้วเป็นส่วนช่วยให้นักเรียนประพฤติดี ไม่ใช่ออกมาเพื่อเหตุผลส่วนตัวของผู้มีอำนาจที่จะออกคำสั่ง

3. การปฏิบัติต่อหน้าผู้กระทำผิด เป็นไปตามลักษณะพื้นฐานส่วนตัวของผู้กระทำผิดเป็นรายๆ ไป

4. กิจกรรมทั้งหลายของนักเรียนทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน เป็นส่วนให้นักเรียนได้สร้างความเจริญ ไปในวิถีทางอันเป็นที่ยอมรับกันในสังคม

พนัส หันนาภินทร์ และคณะ (2542 : 38) ได้กำหนดแนวทางการปฏิบัติตนให้มีระเบียบวินัยไว้ 3 ข้อ ดังนี้ คือ

1. ต้องรู้จักกฎระเบียบของสังคมที่เราอยู่เป็นอย่างดี เพื่อจะได้ไม่ละเมิดกฎหมาย
2. ต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบนั้นอย่างเคร่งครัด ทั้งต่อหน้าและลับหลัง
3. ฝึกปฏิบัติตามกฎระเบียบจนติดเป็นนิสัย

กาญจนา ศรีกาฬสินธุ์ (2544 : 203-204) ได้กล่าวถึงบทบาทของครูในการพัฒนาให้นักเรียนให้มีวินัยในตนเอง ดังนี้

1. สร้างความสามัคคีในห้องเรียน ให้ทุกคนมีความรู้สึกร่วมกันมีส่วนร่วมและยอมเสียสละเพื่อหมู่คณะ

2. สร้างความรู้สึกรักให้เด็กเห็นว่าตนมีความสำคัญต่อหมู่คณะ

3. จัดห้องเรียนให้มีบรรยากาศเต็มไปด้วยความเคารพและเชื่อถือกันและพยายาม

สร้างความเป็นกันเองภายในห้องเรียน

4. ครูควรใช้วิธีแนะแนวทางให้แก่ นักเรียน ซึ่งอาจแสดงให้เห็นว่าครูเชื่อในคุณค่าของนักเรียน นอกจากนี้ควรสร้างความเชื่อมั่นในตนเองให้เกิดขึ้นในตัวเด็กด้วย

5. ครูยอมรับเด็กทุกคน นอกจากนี้การเตรียมการสอน และกิจกรรมควรคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล

6. พยายามศึกษาเด็กเป็นรายบุคคลเพื่อนำไปเป็นเครื่องมือแก้ปัญหาทางวินัยครูควรพิจารณาเหตุการณ์ที่ละเหตุการ์ณเมื่อมีการกระทำผิดทางวินัย ควรพิจารณาความต้องการและประวัติชีวิตของเด็กที่เกี่ยวข้องกับการกระทำผิด จะไม่มีการลงโทษเพื่อเป็นตัวอย่างแก่กลุ่มแต่จะให้

การเรียนรู้เพื่อเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุคคลที่กระทำผิดนั้น

7. ครูควรศึกษาพฤติกรรมของเด็กตามวิทยาศาสตร์ หาเหตุผลของพฤติกรรม และวิธีเปลี่ยนพฤติกรรม รวมทั้งการหัดให้เด็กรับผิดชอบในการแก้ปัญหาต่างๆ

8. ครูช่วยให้เด็กเข้าใจเหตุผลของมาตรฐานและกฎต่างๆ ควรให้เด็กได้เห็นผลของพฤติกรรมของตน ครอบขอบเขตกว้างๆ ของพฤติกรรมซึ่งเป็นที่ยอมรับของสังคมต่อจากนั้น ให้เด็กช่วยวางกฎเอง

9. ครูช่วยให้เด็กเข้าใจต้นตอของพฤติกรรมของตนและของผู้อื่น ตลอดจนหาทางที่เหมาะสมในการเผชิญความขัดแย้ง

10. ไม่ควรใช้การห้ามเป็นเครื่องอบรมทางวินัย ควรใช้วิธียั่วให้ทำในสิ่งที่ถูกต้อง

อัษฎนา ประสานชาติ (2545 : 7-10) กล่าวถึงแนวทางการปฏิบัติเพื่อสร้างวินัยสำหรับเด็ก ดังนี้

1. การทำข้อตกลงในการปฏิบัติตนภายในห้องเรียนเพื่อให้นักเรียนได้ทราบความคาดหวังพฤติกรรมนักเรียน ซึ่งข้อตกลงต้องร่วมกันเห็นชอบระหว่างครูกับนักเรียน เมื่อมีการทำผิดข้อตกลง ก็มีการทบทวนด้วยวิธีใหม่ เพื่อจะได้ไม่บ่น พุดซ้ำซาก พร่ำเพรื่อ ชวนให้เกิดความเบื่อหน่าย และมีอารมณ์อยากต่อต้าน

2. เมื่อมีพฤติกรรมที่เป็นปัญหาเกิดขึ้น ศึกษาสาเหตุให้ชัดเจน แล้วช่วยกันคิดหาแนวทางแก้ไข มีวิธีแก้ปัญหามากหลายโดยมุ่งไปสู่จุดหมายเดียวกัน คือแก้ปัญหาเพื่อเป็นแนวทางให้เด็กคิดแก้ปัญหาได้ด้วยตนเองต่อไป พฤติกรรมที่เป็นปัญหาเกิดขึ้น ได้ตลอดเวลา ถ้ากิจกรรมในชั้นเรียนทำสิ่งซ้ำไม่น่าสนใจ ต่ำกว่าความสามารถของเด็ก หรือสูงกว่าความสามารถของเด็กที่จะทำ ให้สำเร็จ ได้เด็กก็จะหาทางออกอย่างอื่น ที่ก่อให้เกิดพฤติกรรมตามมา ดังนั้นจึงต้องหาสาเหตุของพฤติกรรมให้พบก่อนจึงจะแก้ปัญหาให้ตรงจุด

3. ครูเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับเด็กได้ มีข้อตกลง กันอย่างไร ครูก็ควรทำเป็นแบบอย่างในเรื่องเหล่านั้นสำหรับเด็ก ไม่ใช่ครูแนะนำให้เด็กปฏิบัติอย่างหนึ่ง แต่ครูก็ปฏิบัติอย่างตรงข้าม เช่นครูสอนให้เด็กพูดจาดีๆ กับเพื่อน รู้จักควบคุมอารมณ์ไม่โกรธเพื่อน ไม่ส่งเสียงดัง ทะเลาะกันแต่เมื่อเด็กทำผิด ครูเองจับเด็กเขย่า ตะคอก ขู่เด็กเสียงดัง หรือครูมีปัญหาตนเอง ทะเลาะกันเสียงดังขัดกับครูได้แนะนำไว้ เด็กเกิดความสับสนว่าจะปฏิบัติอย่างไร

4. มีความสม่ำเสมอในการปฏิบัติต่อเด็กทุกคน โดยเท่าเทียมกันมีความยุติธรรมในการวินิจฉัยปัญหาต่างๆ ด้วยเหตุผลหลักการ ตามข้อตกลงเป็นจุดสำคัญ ไม่ว่าจะเป็นลูกหลานของใคร เอาจริง ทำจริง ก็ได้ผลจริง ถ้าครูทำให้เด็กศรัทธาในตัวครู วินัยก็จะเกิดตามมา บางทีมีกรณีทำผิดเกิดขึ้น นักเรียนกลุ่มหนึ่งถูกลงโทษ อีกกลุ่มหนึ่งมีความผิดในกรณีเดียวกัน ครูเพิกเฉย

เพราะกลุ่มนั้นล้วนแต่เป็นลูกผู้มีอิทธิพล ผู้มีพระคุณของคนหรือของโรงเรียน ถ้าทำเช่นนั้นเมื่อไร เด็กทั้งสองกลุ่มจะไม่เชื่อไม่ศรัทธาในตัวครู กลุ่มแรกจะเกิดความมั่งร้ายมองไม่เห็นความยุติธรรม ความไม่สม่ำเสมอของครู ครูเลือกปฏิบัติ กลุ่มหลังจะได้ใจทำอีก และจะไม่เกิดการเรียนรู้ที่จะทำให้ตนมีวินัยเพราะเข้าใจแนวปฏิบัติไม่ถูกต้อง เมื่อกรณีเด็กทำผิด ไม่ว่าเรื่องใด ข้อเตือนใจสำหรับครูคือไม่ว่าเรื่องใด ไม่ควรนำเด็กไปเปรียบเทียบกันว่า ทำไมเด็กคนนี้ไม่ทำเหมือนคนนี่ เพราะการสร้างความรู้สึกร้ายเกิดขึ้นกับเด็กทั้งตัวต่อตัวและเพื่อนที่ได้รับการเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่ตั้งไว้ร่วมกัน โดยเฉพาะระดับประถมศึกษาปีที่ 5 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งจะอยู่ในระยะเริ่มเข้าสู่วัยรุ่น

5. ปรับเปลี่ยนเทคนิค ในการจัดการเรื่องวินัยให้เหมาะสมแต่ละสถานการณ์ในแต่ละวัยมีความแตกต่างกัน เทคนิคเดิมที่เคยใช้มาแล้วอาจจะใช้ไม่ได้อีกในวัยหนึ่ง

6. ให้เด็กรู้แผนงานในแต่ละวัน แต่ละสัปดาห์ ช่วยกันเตรียมตัวเตรียมใจ รู้อะไรที่ครูมีต่อตัวเขาในการเรียน ในการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ตามแผนงานที่กำหนด หรือตามข้อตกลงที่กำหนด หรือตามข้อตกลงที่กำหนดมีป้ายประกาศแจ้งให้ทราบ ประกอบกับมีสัญญาณ สัญลักษณ์ต่างๆ ที่จะช่วยให้การดำเนินงานตามแผนงาน

7. เมื่อมีพฤติกรรมต่างๆ ที่เกิดขึ้นที่เรียกร้องความสนใจจากครูตลอดเวลา ครูอาจใช้วิธีการเมินเฉยไม่สนใจ การไม่ให้ความสนใจ บางครั้งก็ช่วยหยุดพฤติกรรมนั้นๆ ได้ดี ในทำนองเดียวกันถ้ามีพฤติกรรมอะไร ที่ครูคิดว่าจะเป็นอันตรายต่อเด็ก ต่อบุคคลอื่นก็ต้องเข้าไปจัดการทันทีเพื่อหยุดพฤติกรรมนั้น เมื่อเด็กสงบแล้วจึงพูดด้วยการสอบถามสาเหตุและช่วยกันคิดหาแนวทางในการแก้ปัญหาต่างๆ บางครั้งการกระทำต่างๆ ของเด็ก สร้างความเดือดร้อนให้กับทุกคน ครูต้องสื่อสารกับเด็กให้ตรงประเด็น เปิดเผยความรู้สึกของครูของเพื่อนเพื่อยกระดับจิตสำนึกของเด็ก

8. สิ่งแวดล้อมที่ดี จะช่วยในการจัดการกับวินัยได้ดีสภาพแวดล้อมในห้องเรียน ที่อบอุ่นไปด้วยความรัก ความเข้าใจความช่วยเหลือเกื้อกูลกัน จะช่วยทำให้เด็กมีจิตที่สงบทำงานต่างๆ ผ่านไปด้วยดี เมื่อเด็กมีพฤติกรรมที่ต้องแก้ไข การใช้กลุ่มเพื่อน ในห้องเป็นสื่อช่วยในการรักษาวินัยในห้องเรียน เด็กจะดูแลกันเอง ผลที่ได้ออกมาจะดีกว่าที่ผู้ใหญ่ไปคอยกำกับ

9. มุมสงบ ให้เด็กไปนั่งสงบจิตสงบใจ เมื่อเกิดอารมณ์เสีย ไม่พอใจหรือเป็นต้นเหตุให้เกิดสับสนวุ่นวายในห้องเรียน โดยมุมนี้ไม่ใช่มุมทำโทษแต่เป็นมุมที่เด็กเข้าไปนั่งทำใจให้สงบ โดยไม่ให้ใครไปรบกวนสมาธิ อาจจะทำเป็นบ้านหลังเล็กๆ ในห้องเรียน เด็กโมโหจะได้ออกไปนั่ง เป็นที่รู้กันในห้องว่าเพื่อนคนอื่นๆ จะไม่ไปรบกวน พอเด็กสบายใจขึ้นเด็กก็จะเดินออกมาเอง และเข้าไปร่วมกิจกรรมห้องเรียนต่อไป

พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต) (2547 : 19) ได้กล่าวถึงวิธีการเสริมสร้างวินัยด้วยการทำให้เป็นพฤติกรรมเคยชิน ดังนี้

วิธีฝึกวินัยที่ดีที่สุดคืออาศัยธรรมชาติของมนุษย์ คือใช้ธรรมชาติของมนุษย์มาเป็นเครื่องช่วย คือทำให้เป็นไปตามธรรมชาติ หรือสอดคล้องกับธรรมชาติของมนุษย์นั่นเอง หมายความว่า มนุษย์ที่ดำเนินชีวิตโดยทั่วไปขึ้นอยู่กับด้วยความเคยชิน ที่เราเป็นกันอยู่ทุกวันนี้ เมื่อพบเห็นอะไรแล้วจะปฏิบัติทำอะไรอย่างไร เราทำไปตามความเคยชินกันเป็นส่วนใหญ่ มนุษย์ทำพฤติกรรมอะไรอย่างไร พอทำไปแล้วครั้งสองครั้งก็มีแนวโน้มที่จะชิน และจะทำอย่างนั้นซ้ำๆ พอชินแล้วก็ยึดมั่น และเกิดความพอใจในพฤติกรรมที่ชินนั้น ฉะนั้น เราจึงต้องถือโอกาสใช้ความเคยชินของมนุษย์ให้เป็นประโยชน์แก่ตัวเขา คือ เมื่อเขาเริ่มต้นชีวิต เข้าสู่สังคม ผู้ชีวิตใหม่ เราก็เอาพฤติกรรมที่ดีที่สุดที่เรียกว่าวินัย เข้าไปให้เขาเป็นตัวเลือกที่ 1 เมื่อเขาจับเอาพฤติกรรมนั้นได้แล้ว พอเจอสถานการณ์นั้นครั้งที่ 2 เขาก็จะทำอย่างนั้น พอครั้งที่ 3-4 ก็จะลงตัวกลายเป็นพฤติกรรมเคยชินที่ดี ฉะนั้น วิธีนี้จึงเป็นวิธีพื้นฐานในการสร้างวินัยซึ่ง ไม่ต้องลงทุนลงแรงอะไรมากถ้าเราไม่ทำเราก็ต้องเสียโอกาส เพราะเมื่อเขาไปมีพฤติกรรมเคยชินอย่างอื่นที่ไม่ดีแล้ว ก็จะแก้ไขได้ยาก ต้องยุ่งยากลำบากใจเรื่อยไป

หลักการนี้ ใช้ได้ดีกับเด็กๆ เพราะเพิ่งมาสู่โลก ฉะนั้น ตัวแบบจึงมาจากพ่อแม่ ถ้าพ่อแม่มีวินัยดี ก็มีหวังว่าลูกจะมีวินัยดีไปด้วย หรือคนเข้ามาสู่ชุมชนใหม่ มาโรงเรียนใหม่ คนเก่าเคยทำอะไร คนใหม่ก็จะทำอย่างนั้น โดยไม่ต้องคิดไม่ต้องรู้ตัว ฉะนั้น ถ้าคนเก่ามีสติสัมปชัญญะดี ก็รับนำทางพฤติกรรมที่พึงประสงค์ในตอนแรกให้ดี

4. วิธีส่งเสริมวินัย

วิธีที่จะสนับสนุน หรือส่งเสริมให้เด็กรู้จักการควบคุมพฤติกรรมของตนเอง หรือการช่วยสร้างความรับผิดชอบที่ดีให้แก่เด็ก เป็นสิ่งที่จำเป็นมากในการอบรมเด็กในสังคมปัจจุบัน วิธีการส่งเสริมให้นักเรียนให้มีวินัยในตนเอง อาจทำได้หลายวิธีด้วยกัน ทั้งที่บ้าน และโรงเรียน ดังนี้ (กาญจนา ศรีกาพสินธุ์. 2544 : 205-207)

1. พ่อแม่จะต้องสร้างสัมพันธภาพอันดีกับลูกของตน ไม่ควรจะบังคับขู่เข็ญให้เด็กทำตามกฎบังคับที่วางไว้ หรือปล่อยให้ละเลยเด็กจนเกินไป การให้เด็กทำอะไรสักอย่างหนึ่งควรจะได้ คำแนะนำ และชี้แจงแต่โดยดี เพื่อจะช่วยให้เด็กเข้าใจสิ่งที่ให้ทำนั้นอย่างแจ่มแจ้ง
2. พ่อแม่จะต้องยอมให้เด็กมีอิสระในการพัฒนาตนเอง ไม่ควรที่จะควบคุมเด็กอยู่ตลอดเวลา ควรให้โอกาสแก่เด็กที่จะออกไปเล่นหรือเข้ากับสังคมกับเพื่อน ๆ บ้าง เพื่อเขาจะได้รู้จักอยู่ร่วมกับเด็กอื่น ๆ รู้จักการเป็นผู้ให้และผู้รับ ทั้งยังเป็นการส่งเสริมความอยากรู้อยากเห็นตามธรรมชาติของเด็กด้วย
3. จงพยายามศึกษาเด็กว่า มีความสามารถทำอะไรได้บ้าง และพยายามส่งเสริมให้เด็กทำสิ่งต่าง ๆ ที่เขาสามารถทำได้ ไม่ควรมอบความรับผิดชอบให้แก่เด็กจนเกินกำลังของเด็ก

4. ช่วยให้ได้แก่นักเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ที่ควรกระทำ
 5. ต้องรู้จักอธิบายคำถามต่างๆ ที่เด็กสนใจ และมีความเต็มใจที่จะอภิปรายปัญหาหรือรับฟังเหตุผลต่างๆ ของเด็ก และนำสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้มาพิจารณาอีกครั้ง
 6. จงมีความนับถือในตัวเด็ก อย่างบังคับเขาจนเกินไป ควรปล่อยให้เด็กเป็นตัวของตัวเองบ้าง
 7. ควรยกย่องหรือให้ คำชมเชยเด็กในโอกาสอันควรเพื่อเป็นการส่งเสริมกำลังใจ และแสดงความพอใจต่อการกระทำของเด็ก
 8. จงเป็นคนมีเหตุผล และสามารถอธิบายเหตุผลต่าง ๆ ให้เด็กเกิดความเข้าใจ ก่อนที่จะให้เด็กเชื่อฟัง และกระทำตาม
 9. จงเป็นคนคงเส้นคงวา อย่าแสดงอาการวันนี้ดีพรุ่งนี้ร้าย หรือวันนี้ให้ทำอย่างนี้ แต่พรุ่งนี้ให้ทำอีกอย่างหนึ่ง
 10. อย่าทำการลงโทษเด็กเมื่อเวลาโกรธ
 11. ควรยกบุคคลที่มีระเบียบวินัยดีมาให้เด็กดูเป็นตัวอย่าง
 12. การให้กฎเกณฑ์ต่างๆ จะต้องให้ในเวลาที่เหมาะสม
 13. การทำโทษเด็กเมื่อทำผิด ควรจะเป็นการสั่งสอนไม่ควรทำอย่างดุร้ายรุนแรงหรือทารุณต่าง ๆ หรือทำเป็นเวลานาน
 14. การทำโทษควรจะทำอย่างคงเส้นคงวา และทันทีทันใด เพื่อเด็กจะไม่รู้ว่าทำไมเขาจึงถูกลงโทษ
 15. ควรจะเข้าใจว่า ไม่มีใครในโลกนี้ที่จะสามารถทำทุกสิ่งทุกอย่างได้ตามกฎที่ตั้งขึ้น แต่ควรจะสอนให้รู้จักปรับตัวให้เข้ากับกฎเกณฑ์และการใช้อำนาจ เพื่อดำรงไว้ซึ่งสุขภาพอันสมบูรณ์ พ่อแม่ ผู้ใหญ่หรือครูที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการอบรมเลี้ยงดูและสั่งสอนเด็ก ควรจะพยายามหาทางส่งเสริมให้เด็กรู้จักควบคุมตนเอง รู้จักตัดสินใจด้วยตนเองอย่างดีที่สุด ต้องไม่ลืมว่าระเบียบวินัยเป็นส่วนช่วยเด็กให้เรียนรู้ในสิ่งๆ ซึ่งจะทำให้ชีวิตเขาสมบูรณ์ในการดำรงชีวิตอยู่ในสังคม เด็กจะสะสมระเบียบวินัยและอุดมคติที่ละน้อย ๆ จนเข้าใจความหมายได้ด้วยพลังความคิดที่เจริญงอกงามขึ้น อันจะทำให้เขาเป็นผู้ใหญ่ที่มีความสามารถจะช่วยตัวเองได้ในที่สุด
- จากความสำคัญของระเบียบวินัยดังกล่าวจะเห็นได้ว่า วินัยเป็นผลดีต่อความเจริญของประเทศชาติ วินัยยังมีความสัมพันธ์กับชีวิตความเป็นอยู่ของคนในสังคม ส่งเสริมให้คนในสังคมมีความรับผิดชอบต่อตนเอง และสังคม เป็นปัจจัยในการพัฒนาประเทศไปสู่ความเป็นประชาธิปไตย

5. แนวทางการเสริมสร้างวินัยนักเรียน

การเสริมสร้างวินัยนักเรียน เป็นการกำหนดแนวปฏิบัติของโรงเรียนโดยที่ให้นักเรียนทุกฝ่ายมีส่วนร่วมกำหนด และเผยแพร่ให้เข้าใจแนวปฏิบัติที่ชัดเจน เพื่อให้นักเรียนได้เล็งเห็นคุณค่าและถือปฏิบัติตามขอบข่ายในแต่ละด้านดังนี้

5.1 วินัยด้านการแต่งกายวินัยด้านการแต่งกาย คือ นักเรียนจะต้องแต่งกายให้เป็นไปตามระเบียบของทางโรงเรียน และของทางราชการที่กำหนดขึ้น รวมทั้งให้เหมาะสมกับสภาพความเป็นนักเรียน ตามโอกาสสถานที่ เทศะ จะบ่งบอกถึงลักษณะนิสัยของบุคคลได้อย่างดี และจะทำให้เกิดความเชื่อมั่น ภาคภูมิใจ ซึ่งมีนักการศึกษาอธิบายไว้ดังนี้

ธรรมธศ โชติกุลธร (2540 : 126- 133) กล่าวโดยสรุปว่า การแต่งกายเป็นการเสริมสร้างบุคลิกภาพที่ดีให้กับบุคคล เป็นสิ่งจำเป็น ในการสร้างมนุษยสัมพันธ์กับคนอื่น การแต่งกายจะต้องอาศัยศิลปะ สามารถนำไปวินิจฉัยลักษณะของนิสัยบุคคลได้เป็นอย่างดี โรงเรียนเป็นสถานที่ในการอบรม และจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้กับนักเรียน จึงควรที่จะจัดให้นักเรียนได้เรียนรู้และมีส่วนร่วมได้รับผิชอบในการพัฒนาการแต่งกายควรจะดำเนินการจัดกิจกรรมรณรงค์นักเรียนแต่งกายและปฏิบัติตามระเบียบของโรงเรียนดังนี้

1. กำหนดระเบียบแนวปฏิบัติเกี่ยวกับเครื่องแต่งกายนักเรียนในโรงเรียนให้นักเรียนได้ปฏิบัติอย่างชัดเจน
2. ประชุมชี้แจงแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการแต่งกายของนักเรียนในโรงเรียนให้นักเรียนเข้าใจอย่างทั่วถึง
3. ประชาสัมพันธ์ความรู้เกี่ยวกับการแต่งกายให้นักเรียนนำไปปฏิบัติอย่างถูกต้อง
4. จัดสภาพแวดล้อมภายในบริเวณโรงเรียนให้มีบรรยากาศร่มรื่น สะอาด น่าอยู่ได้อย่างเหมาะสม โดยจัดกิจกรรมแบ่งพื้นที่รักษาความสะอาด
5. ตรวจสอบเครื่องแต่งกายรวมทั้งความเป็นระเบียบเรียบร้อยของเครื่องแบบที่สวมใส่ประจำวันของนักเรียนและตามที่โรงเรียนกำหนด
6. จัดประกวดความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของเครื่องแต่งกายประจำและต่อเนื่อง
7. มีการว่ากล่าวตักเตือนและดำเนินการแก้ไข ปัญหา นักเรียนที่แต่งกายไม่ถูกต้องตามระเบียบของโรงเรียน
8. ติดตามและประเมินผลประเมินผลการปฏิบัติในด้านการแต่งกายของนักเรียนในโรงเรียน

สรุปได้ว่า การเสริมสร้างวินัยเป็นการกำหนดแนวปฏิบัติของโรงเรียน โดยให้บุคลากรทุกฝ่ายมีส่วนร่วมกำหนด และเผยแพร่ให้เข้าใจแนวปฏิบัติที่ชัดเจน เพื่อให้นักเรียนถือปฏิบัติตาม

5.2 วินัยเกี่ยวกับการรักษาความสะอาด คือ นักเรียนต้องปฏิบัติตามเพื่อดูแลบำรุงรักษาสถานที่ทำงาน อุปกรณ์เครื่องใช้ให้พร้อมในการปฏิบัติงาน เพื่อจัดของที่ไม่จำเป็นออกไป และจัดของที่เป็นทำให้เกิดความสะดวกในการใช้แล้วให้ทำความสะอาดบริเวณต่าง ๆ ที่ตนเองรับผิดชอบ และรักษาความสะอาดอยู่เสมอสม่ำเสมอความหมายของการรักษาความสะอาด

กรมวิชาการ (2542 : 21) ได้กล่าวถึงความสะอาดว่า ความสะอาดมีอยู่ 3 ทาง คือ สะอาดกาย สะอาดวาจา สะอาดใจ ซึ่งหมายถึงความดีงามหรือความไม่ทุจริตทางกาย วาจา ใจ และสะอาดภายนอก ได้แก่ ความสะอาดของร่างกาย เครื่องใช้ บ้านเรือนและความเป็นอยู่ ส่วนความสะอาดภายใน ได้แก่ ความสะอาดในจิตใจ

วณิชชา เพชรสุวรรณ (ม.ป.ป. : 8-13) ได้สรุปเกี่ยวกับการรักษาความสะอาดทั้งที่บ้านและโรงเรียน ดังนี้

บ้านเป็นสถานที่เราอาศัย พักผ่อนหลับนอน ให้ความปลอดภัยและสร้างความสบายทั้งกายและใจให้ทุกคนในครอบครัว ฉะนั้นจึงจำเป็นต้องรู้จักทำความสะอาดในส่วนประกอบต่าง ๆ อยู่ตลอดเวลา การทำความสะอาดจะทำได้ตามลักษณะความเหมาะสม ดังนี้

1. บริเวณบ้าน ควรเก็บกวาด ขยะมูลฝอยลงถังขยะให้เป็นที่
2. ควรมีที่รองรับขยะมูลฝอย สิ่งของที่ไม่ได้ใช้แล้ว วางไว้ในบ้าน

หลายๆแห่ง เช่น ตามบริเวณบ้าน ห้องรับแขก ห้องนั่งเล่น เป็นต้น

3. รักษาความสะอาดบริเวณห้องนอน ห้องแต่งตัว ห้องครัว ห้องน้ำ ห้องส้วม ให้อยู่ในสภาพที่น่าอยู่ เรียบร้อยและสะอาด

โรงเรียนเป็นสถานที่ฝึกอบรมนักเรียนให้เป็นคนดี มีความรับผิดชอบ รู้หน้าที่ จึงควรรักษา ให้อยู่ในสภาพที่น่าอยู่ เรียบร้อยและสะอาด ดังนี้

1. ทิ้งขยะอาหารหรือสิ่งที่ไม่ต้องการลงในถังขยะให้ถูกต้อง
2. ต้องทำเวรตามที่ได้รับมอบหมาย
3. รักษาทรัพย์สินของโรงเรียนอย่างดียิ่ง
4. เมื่อเห็นสิ่งใดชำรุดหรือเสียหายควรแจ้งให้ผู้รับผิดชอบทราบ

เพื่อดำเนินการซ่อมแซมให้อยู่ในสภาพที่ใช้การได้

5. ช่วยกันคัดค้านผู้ที่ทำผิดหรือบอกครู อาจารย์ให้ทราบชื่อเพื่อที่จะช่วยกันสร้างนิสัยอันดีให้กับนักเรียนทุกๆ คน

ประโยชน์ที่ได้รับจากการทำความสะอาด

1. โรงเรียน บ้าน และชุมชนมีสภาพแวดล้อมสวยงาม สดชื่น น่าอยู่

2. เพิ่มประสิทธิภาพการทำงานของวัสดุ อุปกรณ์

3. ยืดอายุการใช้งานของวัสดุ อุปกรณ์

โรงเรียนจึงได้มีการปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาวินัยของนักเรียนด้านการรักษา

ความสะอาด ที่นำมาเป็นกรอบกลยุทธ์ในการพัฒนาการดำเนินการเสริมสร้างวินัยของนักเรียน ซึ่งประกอบด้วย การรักษาความสะอาดบริเวณโรงเรียน การรักษาความสะอาดห้องเรียน

5.3 วินัยด้านการเข้าแถว คือ นักเรียนมีจิตสำนึก และมีพฤติกรรมที่แสดงออก ที่เป็นการให้เกียรติซึ่งกันและกันในการรับบริการก่อนหลัง โดยใครมาก่อนก็ควรใช้บริการก่อน รวมทั้งตระหนักรู้ถึงความเป็นระเบียบเรียบร้อย ในการเข้าแถวเพื่อทำกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน เช่น การเข้าแถวเคารพธงชาติ การเข้าแถวในขบวนพาเหรด การเข้าแถวรับบริการอาหารกลางวัน สหกรณ์ร้านค้า การเข้าแถวเป็นวินัยอย่างหนึ่ง ซึ่งจะทำให้เกิดความเป็นระเบียบเรียบร้อยขององค์กร หรือสังคมนั้น ๆ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2549 : 55-61) กล่าวถึง วินัยด้านการเข้าแถว ดังนี้

1. เข้าแถวอย่างเป็นระเบียบเรียบร้อย ไม่พูดจาหรือเล่นกันในโอกาสต่อไปนี้
2. เข้าแถวเคารพธงชาติและฟังการอบรมก่อนเข้าห้องเรียน
3. เข้าแถวก่อนกลับบ้าน
4. เข้าแถวก่อนและหลังดำเนินกิจกรรม หรือพลศึกษา และการฝึกอื่นๆ
5. เดินอย่างเป็นระเบียบเรียบร้อย ไม่เล่น พูดคุยวิวาทกัน ไม่เดินเป็นกลุ่มเกาะ

วุ่นวาย ในโอกาสต่อไปนี้

- 5.1 เดินกลับบ้านมาโรงเรียน
- 5.2 เดินเปลี่ยนห้องเรียน
- 5.3 เดินออกนอกบริเวณ โรงเรียน เพื่อไปทำกิจกรรมต่างๆ
- 5.4 เดินเข้าออกห้องประชุม
- 5.5 เดินเข้าห้องเรียน
6. การเข้าแถวรับบริการต่างๆตามลำดับก่อน-หลังอย่างเป็นระเบียบเรียบร้อย เช่น
 - 6.1 ซื้ออาหารในโรงเรียน
 - 6.2 ลงทะเบียนการเรียน
 - 6.3 ยืมหนังสือห้องสมุด

5.4 วินัยด้านการแสดงความเคารพ คือ นักเรียนจะต้องแสดงออกถึงความอ่อนน้อม มีสัมมาคารวะให้เกียรติต่อบุคคล สถานที่ โอกาสต่างๆอย่างเหมาะสม และการแสดงออกในวิธีการ ทำความเคารพ จะต้องถูกต้องตามระเบียบปฏิบัติตามวัฒนธรรม ประเพณีไทยและตามสากลนิยม ซึ่งจะทำให้เกิดความผูกพันและเจตคติที่ดี ระหว่างบุคคลกับนักเรียน สถานที่และโอกาสนำสำคัญ

มากยิ่งขึ้นต่อไป

สมเด็จพระติ ปติฐพร และคณะ (2540 : 109-110) กล่าวถึง วินัยด้านความเคารพตามโอกาสต่าง ๆ ไว้ดังนี้

1. เมื่อถวายความเคารพต่อพระมหากษัตริย์
2. เมื่อชักธงชาติขึ้นสู่ยอดเสา
3. เมื่อได้ยินเสียง เพลงสรรเสริญพระบารมี เพลงมหาฤกษ์และเพลงมหาชัย
4. เมื่อประธานในพิธีเดินเข้าสู่ที่ประชุม
5. เมื่อประธานจุดธูปเทียนบูชาพระรัตนตรัย
6. เมื่อครูหรือผู้ใหญ่ที่เราเคารพเดินผ่าน หรือเราเดินผ่านท่านในระยะใกล้
7. เมื่อครูเข้าทำการสอนและออกจากห้องหลังจากการสอนเสร็จ
8. เมื่อเป่าแตรในงานศพ หรือประธานจุดไฟพระราชทานเพลิงศพ

โรงเรียนเป็นสถานที่ในการอบรม และจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้กับนักเรียน จึงควรที่จะจัดให้นักเรียน ได้เรียนรู้การแสดงความเคารพจะดำเนินการจัดกิจกรรมการปฏิบัติตามมารยาทไทยดังนี้

1. กำหนดระเบียบแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการแสดงความเคารพในโอกาสต่าง ๆ

ให้นักเรียนได้ปฏิบัติอย่างชัดเจน

2. ปฐมนิเทศนักเรียน ชี้แจงแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการแสดงความเคารพตามคู่มือ

นักเรียน

3. สาธิตการแสดงความเคารพให้นักเรียนปฏิบัติอย่างถูกต้อง

4. จัดให้นักเรียนแสดงความเคารพครู อาจารย์ ตอนเช้าและตอนเย็นหน้า

ประตูโรงเรียนประจำวัน

5. จัดให้นักเรียนแสดงความเคารพในการประกอบพิธีหน้าเสาธงประจำวัน

6. จัดให้นักเรียนแสดงความเคารพขณะเดินผ่านครู-อาจารย์และผู้ใหญ่

7. มีการว่ากล่าวตักเตือนและดำเนินการแก้ไข ปัญหานักเรียน เกี่ยวกับการแสดงความเคารพของนักเรียนที่ปฏิบัติตน ไม่เหมาะสม

8. ติดตามและประเมินผลประเมินผลการปฏิบัติในด้านการแสดงความเคารพ

ของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง

ผู้วิจัยสรุปว่า การทำความเคารพมีการแสดงออกเป็นประเพณีนิยมของไทยอยู่หลายลักษณะ คือ การยืนตรง การไหว้ และการกราบ การก้มตัว การเดินด้วยเท้า การทำความเคารพตามระเบียบของทหารและลูกเสือ รวมทั้งราชประเพณี เป็นต้น ซึ่งจะต้องใช้ให้เหมาะสมตามสถานการณ์ หรือโอกาสนั้นๆเป็นการส่งเสริมความสามัคคีอันดี เป็นการให้เกียรติกับบุคคล สถานที่ และโอกาสสำคัญ

การปรับพฤติกรรม

1. ความหมาย

มีผู้ให้ความหมายเกี่ยวกับการปรับพฤติกรรมไว้ในหลายแง่มุม สรุปได้ดังนี้

เมืองทอง เขมมณี (2535 : 7) การปรับพฤติกรรม หมายถึง กระบวนการสื่อสารที่วางแผนไว้ซึ่งยังผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลง เจตคติ ทักษะ ความรู้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ โดยเกี่ยวข้องกับรูปแบบพฤติกรรมที่พึงปรารถนา

สนอง เครือมาก (2536 : 107) การปรับพฤติกรรม หมายถึง การดำเนินการให้บุคคลได้เพิ่มพูนความสามารถหรือปรับเปลี่ยนลักษณะด้านต่าง ๆ ที่องค์การหรือสังคมมีความต้องการ

ความหมายของการปรับพฤติกรรม ที่กล่าวมาข้างต้น พอสรุปได้ว่า การปรับพฤติกรรม หมายถึง การดำเนินการ โดยใช้วิธีการ กระบวนการหรือกิจกรรมใด ๆ เพื่อเพิ่มพูนความรู้ และประสบการณ์ให้แก่บุคคล อย่างมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในด้านความรู้ เจตคติ ทักษะ ในทิศทางที่ตรงตามความต้องการขององค์การหรือสังคม

2. วิธีการปรับพฤติกรรม

วิธีการพัฒนาสามารถทำได้ 3 วิธี (กริช อัมโภชน. 2535 : 11)

2.1 โดยการศึกษา (Development by Education) เป็นประสบการณ์การเรียนรู้ที่มีวัตถุประสงค์ มุ่งเน้นการเพิ่มพูนความรู้ และสติปัญญา ของแต่ละบุคคล เพื่อเตรียมการให้บุคคลมีความสามารถ มีความพร้อม ที่จะปฏิบัติงานใดๆ ในอนาคตได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นการพัฒนาที่ต้องใช้ระยะเวลา และการลงทุน ที่สูงกว่าการพัฒนาแบบอื่น

2.2 โดยการฝึกอบรม (Development by Training) เป็นประสบการณ์การเรียนรู้ที่มีวัตถุประสงค์ให้บุคคลมีความรู้ความสามารถมีทักษะความชำนาญ และทัศนคติที่ดีต่อเรื่องหนึ่ง ซึ่งจะส่งผลให้มีความสามารถในการปฏิบัติงานหรือหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ได้อย่างมีประสิทธิภาพ มุ่งเน้นการพัฒนาตามหลักสูตรเฉพาะเรื่อง ใช้ระยะเวลาสั้น ๆ โดยมีรูปแบบการจัดกิจกรรมการฝึกอบรมที่หลากหลาย

2.3 การพัฒนาในงาน (Development in Career) เป็นประสบการณ์การเรียนรู้ที่มุ่งส่งเสริมความสามารถโดยทั่วไปให้แก่บุคคล เพื่อให้มีความรอบรู้ เสริมสร้าง ศักยภาพในการปฏิบัติงานที่ผู้ปฏิบัติมีหน้าที่ หรือยึดถือเป็นอาชีพ ซึ่งจะเป็นส่วนเสริมสร้างและพัฒนาให้งานหรือองค์การมีประสิทธิภาพ สร้างความมั่นคง และความเชื่อถือให้เกิดขึ้นแก่สถาบัน การพัฒนาอาจใช้ระยะเวลาสั้น ๆ หรือทำต่อเนื่องก็ได้ความสำเร็จในการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบุคคลขึ้นอยู่กับองค์ประกอบดังต่อไปนี้ (กชกร ธิปัตติ. 2546 : 9 – 16)

2.3.1 สมรรถภาพด้านบุคคล (Personal Competence)

2.3.1.1 การเข้าใจในตนเอง คือ ความสามารถในการควบคุมตนเอง

ได้รู้จุดด้อย มีความมั่นใจในคุณค่า และความสามารถในตนเอง

2.3.1.2 การจัดระเบียบวินัยในตนเอง มีความมั่นคงในอารมณ์ มองโลก

ในแง่ดีที่มาตรฐานในความซื่อสัตย์ ยึดมั่นในหลักจริยธรรม มุ่งมั่นเอาใจใส่ต่อหน้าที่ มีความยืดหยุ่นปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงได้ เป็นผู้ที่ทันต่อเหตุการณ์ใหม่ ๆ มองหรือวิเคราะห์เหตุการณ์ได้หลายแง่มุมสามารถฟังฟังได้ภายใต้ความกดดัน

2.3.1.3 การสร้างแรงจูงใจให้ตนเอง เป็นผู้มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

(Achievement Drive) มีมานะพยายามอย่างสูง ที่จะประสบความสำเร็จในระดับดีเยี่ยม

มีความมุ่งมั่นในการบรรลุเป้าหมาย มีความคิดริเริ่ม กล้า และพร้อมจะปฏิบัติงาน มีความตั้งใจที่จะบรรลุเป้าหมาย แม้งานจะมีอุปสรรคและการถดถอย

2.3.2 สมรรถภาพด้านสังคม (Social Competence)

2.3.2.1 การเข้าใจในสังคม เป็นผู้รับรู้และเข้าใจ ความรู้สึกของคนอื่น รู้จัก

ให้อภัย สงสารผู้อื่นและให้การช่วยเหลือผู้อื่นได้

2.3.2.2 ทักษะทางสังคม มีความสามารถในการชักชวนผู้อื่นอย่างมี

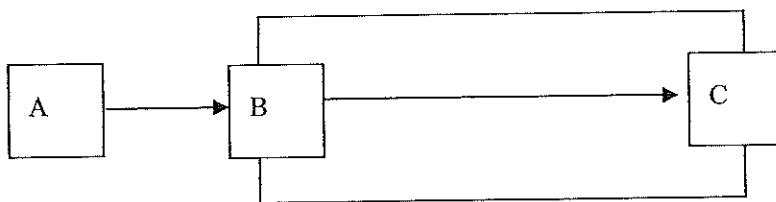
ประสิทธิภาพมีทักษะทางการสื่อสารที่ดี ไม่ว่าจะเป็นการรับหรือส่งสาร สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นเพื่อปฏิบัติการกิจด้วยเป้าหมายร่วมกัน เมื่อประสบปัญหาใช้ความประนีประนอมในการแก้ปัญหาหรือจัดการกับความขัดแย้งได้

ทฤษฎีการเสริมแรง

ทฤษฎีเกี่ยวกับความรับผิดชอบโดยตรงยังไม่มีผู้ใดกล่าวถึง พอสรุปได้ ดังนี้

1. ทฤษฎีการวางเงื่อนไขการกระทำ (Operant Conditioning Theory) ของสกินเนอร์

แนวคิดของทฤษฎีการวางเงื่อนไขการกระทำ อธิบายการเกิดพฤติกรรมได้ว่าพฤติกรรมของอินทรีย์ถูกควบคุมโดยเงื่อนไขผลกรรม ได้แก่ การเสริมแรงและการลงโทษ หากพฤติกรรมหนึ่งกระทำแล้วได้รับการเสริมแรง พฤติกรรมใดกระทำแล้วได้รับการลงโทษ พฤติกรรมนั้นก็จะมีแนวโน้มจะค่อย ๆ หดหายไป (ศิริกาญจน์ โกศลกุล, 2545 : 122) ได้อธิบายทฤษฎีการเรียนรู้โดยการวางเงื่อนไขแบบการกระทำของสกินเนอร์ไว้ว่าพฤติกรรมของคนเกิดจากการตอบสนองสิ่งเร้า (Simulus Or A) กล่าวคือเมื่อมีสิ่งเร้าจะทำให้คนทำให้เขาได้รับผลกรรม (Consequence หรือ C) ถ้าผลกรรมที่ตามนั้นเป็นสิ่งที่เขาต้องการจะทำให้พฤติกรรมนั้นอีก แต่ถ้าผลกรรมที่ตามมาเป็นสิ่งที่เขาไม่ต้องการ (หรือต้องการหลีกเลี่ยง) จะทำให้คนเลิกกระทำพฤติกรรมนั้น ดังแผนภูมิตี่ 2

แผนภูมิที่ 3 มโนทัศน์ทฤษฎีการเรียนรู้ โดยการวางเงื่อนไข

ความหมายของสัญลักษณ์

A หมายถึง สิ่งเร้า (Stimulus)

B หมายถึง พฤติกรรม (Behavior)

C หมายถึง ผลกรรม (Consequence) คือ การได้รับสิ่งที่ต้องการภายหลังจากที่เขาแสดงพฤติกรรมตอบสนองต่อสิ่งเร้า

กิจกรรมที่ใช้ในการพัฒนา

กิจกรรมเสริมสร้างวินัยของนักเรียน ประกอบด้วยกิจกรรมดังนี้

1. กิจกรรมรับ-ส่งนักเรียนที่ประตูทางเข้าโรงเรียน หมายถึง การปฏิบัติกิจกรรมส่งเสริมของครูประจำวันและสภานักเรียน ปฏิบัติหน้าที่รับนักเรียนตอนเช้าก่อนเข้าโรงเรียน และส่งนักเรียนในตอนเลิกเรียนกำกับให้นักเรียนเดินแถวเข้าโรงเรียน การทำความเคารพ การตรวจความสะอาดของเครื่องแบบการแต่งกายของนักเรียน ว่ากล่าวตักเตือนและทำโทษนักเรียนที่แต่งกายผิดระเบียบ และบันทึกผลการปฏิบัติงาน โดยมีรูปแบบการดำเนินการดังนี้

1.1 ผู้วิจัยและกลุ่มผู้ร่วมวิจัยประชุมขอความร่วมมือจากครูประจำวันและสภานักเรียนปฏิบัติหน้าที่รับนักเรียนที่ประตูทางทุกวัน โดยกำกับให้นักเรียนเดินแถวเข้าการแสดงความเคารพ การตรวจความสะอาดของเครื่องแบบการแต่งกายของนักเรียน ว่ากล่าวตักเตือนและทำโทษนักเรียนที่แต่งกายผิดระเบียบ และบันทึกผลการปฏิบัติงาน ในเวลา 07.00-08.15 น.

1.2 ผู้วิจัยและกลุ่มผู้ร่วมวิจัยร่วมกันสังเกตการแสดงผลการมีวินัยในตนเองของนักเรียนกลุ่มเป้าหมายในแต่ละวันและบันทึกการสังเกตพฤติกรรม

2. กิจกรรมโฮมรูม หมายถึง การปฏิบัติหน้าที่ของครูประจำชั้นในช่วงเวลาที่ทางโรงเรียนกำหนด โดยนอกจากจะปฏิบัติหน้าที่ครูประจำชั้นตามปกติแล้วยังให้คำแนะนำนักเรียนในเรื่องวินัย 4 ด้านคือ วินัยด้านการแต่งกาย วินัยด้านความสะอาด วินัยด้านการเข้าแถว และวินัยด้านการแสดงความเคารพ การกล่าวคำชื่นชมนักเรียนที่ปฏิบัติตามระเบียบวินัยของโรงเรียนได้ถูกต้อง ให้คำแนะนำนักเรียนที่กระทำผิดวินัยของโรงเรียน อบรมพูดคุย ชักถามปัญหา ข้อเสนอ

แลกเปลี่ยนซึ่งกันและกัน ตรวจสอบเครื่องแต่งกายให้คำแนะนำนักเรียนที่แต่งกายผิดระเบียบ ชื่นชมนักเรียนที่แต่งกายถูกต้องของโรงเรียนและบันทึกปฏิบัติงาน โดยมีวิธีดำเนินการดังนี้

2.1 ผู้วิจัย กลุ่มผู้วิจัยและครูประจำวันร่วมกันกำหนดหัวข้อการอบรม จัดทำตารางการจัดกิจกรรมโฮมรูม

2.2 ดำเนินการจัดกิจกรรมโฮมรูมทุกวันศุกร์ เวลา 14.30-15.30 น. หลังจากทำพิธีสวนมนต์ไหว้พระ โดยครูที่ได้รับมอบหมาย

2.4 ผู้วิจัยและกลุ่มผู้วิจัยร่วมกันสังเกตพฤติกรรมกรรมกรมีวินัยของนักเรียนกลุ่มเป้าหมายและบันทึกผลการสังเกต

3. กิจกรรมอบรมให้ความรู้ หมายถึง การอบรมให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการแต่งกายถูกต้องตามกฎระเบียบของโรงเรียน การรักษาความสะอาดของห้องเรียนและบริเวณ มารยาทในการเข้าแถว และการแสดงความเคารพ โดยครูเวรประจำวัน โดยมีวิธีดำเนินการดังนี้

3.1 ผู้วิจัย กลุ่มผู้วิจัยและครูเวรประจำวันร่วมกันกำหนดหัวข้อการอบรม จัดทำตารางการอบรม

3.2 ดำเนินการอบรมหน้าเสาธงทุกวัน โดยครูเวรประจำวัน เวลา 08.20-08.30 น. หลังจากทำพิธีเคารพธงชาติและกิจกรรมหน้าเสาธง

3.3 ผู้วิจัยและกลุ่มผู้วิจัยร่วมกันสังเกตพฤติกรรมกรรมกรมีวินัยของนักเรียนกลุ่มเป้าหมายและบันทึกผลการสังเกต

4. กิจกรรมเพื่อนคู่ใจ หมายถึง กิจกรรมที่มีเป้าหมายให้นักเรียนโรงเรียนดงบังอ้านวิทยลัยอำเภอกำแพงแสน จังหวัดกาญจนบุรี มีพฤติกรรมที่เหมาะสมทั้งในด้านการแต่งกายและการแสดงความเคารพ โดยมีเพื่อนคอยแนะนำ ตักเตือน และช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีโดยวิธีดำเนินการดังนี้

4.1 ผู้วิจัยและกลุ่มผู้ร่วมวิจัยแจ้งให้นักเรียนทราบเกี่ยวกับกิจกรรมเพื่อนคู่ใจหาอาสาสมัครนักเรียนปฏิบัติหน้าที่พี่เลี้ยงหรือเพื่อนคู่ใจแก่นักเรียนกลุ่มเป้าหมาย โดยดูแลและคอยช่วยเหลือให้นักเรียนกลุ่มเป้าหมาย ให้แต่งกายถูกระเบียบของโรงเรียนและเหมาะสมกับโอกาส และแสดงความเคารพตามแบบอย่างประเพณีและมารยาทของไทยที่พึงกระทำต่อบุคคล

4.2 ผู้วิจัยและกลุ่มผู้ร่วมวิจัยร่วมกันสังเกตการแสดงผลพฤติกรรมกรรมกรมีวินัยของนักเรียนกลุ่มเป้าหมายในแต่ละวันและบันทึกการสังเกตพฤติกรรม

5. กิจกรรมการปรับพฤติกรรมโดยใช้เทคนิคการเสริมแรงทางบวก หมายถึง กิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อให้นักเรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม โดยมีเงื่อนไขหรือรางวัลเป็นสิ่งจูงใจและภูมิใจในสิ่งที่ได้ปฏิบัติถูกต้อง ประกอบด้วย การยกย่องชมเชย โดยการชมเชยทันทีเมื่อพบนักเรียนมีระเบียบวินัย และการชมเชยนักเรียนในกิจกรรมโฮมรูม การให้รางวัลกับนักเรียนกลุ่มเป้าหมายที่

รักษาระเบียบวินัย กิจกรรมคัดเลือกนักเรียนตัวอย่าง กิจกรรมคัดเลือกห้องเรียนสะอาด กิจกรรมประกวดระเบียบแถว เพื่อเป็นขวัญและกำลังใจให้แก่นักเรียนให้ปฏิบัติดีต่อไป มีโดยวิธีดำเนินการดังนี้

5.1 ผู้วิจัยและกลุ่มผู้วิจัยร่วมกันแจ้งให้นักเรียนทราบเกี่ยวกับกิจกรรมการเสริมแรงทางบวก ประกอบด้วยการยกย่องชมเชย การให้รางวัลกับนักเรียนกลุ่มเป้าหมายที่รักษาระเบียบวินัย กิจกรรมการคัดเลือกนักเรียนตัวอย่าง กิจกรรมการคัดเลือกห้องเรียนสะอาด และกิจกรรมการประกวดระเบียบแถว

5.2 ยกย่องชมเชยนักเรียนที่รักษาระเบียบวินัยในตนเอง และให้คำอบรมแนะนำและให้กำลังใจนักเรียนที่มีพฤติกรรมขาดวินัย

5.3 แต่งตั้งกรรมการนักเรียน เพื่อประเมินนักเรียนตัวอย่าง และประเมินความสะอาดเขตรับผิดชอบทุกวัน

5.4 คัดเลือกนักเรียนตัวอย่าง และห้องเรียนตัวอย่าง เพื่อรับรางวัล

5.5 ผู้วิจัยและกลุ่มผู้วิจัยร่วมกันสังเกตพฤติกรรมการณ์วินัยในตนเองของนักเรียนกลุ่มเป้าหมายจากนั้นบันทึกผลการสังเกต

6. กิจกรรมเยี่ยมบ้าน หมายถึง กิจกรรมที่ครูเข้าไปพูดคุยกับผู้ปกครองนักเรียน เพื่อทำความเข้าใจ และรับทราบข้อคิดเห็น ตลอดจนความร่วมมือจากผู้ปกครองในการดูแลเอาใจใส่นักเรียนเกี่ยวกับพฤติกรรมแสดงออกของนักเรียนในทางที่เหมาะสม โดยมีวิธีดำเนินการดังนี้

6.1 จัดทำโครงการเยี่ยมบ้านนักเรียน

6.2 จัดทำตารางเยี่ยมบ้านนักเรียน แล้วแจ้งให้นักเรียนกลุ่มเป้าหมายทราบ

6.3 ดำเนินการเยี่ยมบ้านนักเรียนกลุ่มเป้าหมายวันละ 2 คน

6.4 สรุปข้อมูลการเยี่ยมบ้านนักเรียน เดือนละ 2 ครั้งต่อคน

6.5 สรุปพฤติกรรมการณ์วินัยของนักเรียนกลุ่มเป้าหมายและบันทึกผลการสังเกต

บริบทของโรงเรียนดงบังอำนวยการวิทย์

โรงเรียนดงบังอำนวยการวิทย์ มีประวัติย่อ ข้อมูลทั่วไป ข้อมูลชุมชน แนวคิดหลักของการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และสภาพปัจจุบันปัญหาด้านวินัยของนักเรียน ดังนี้ (โรงเรียนดงบังอำนวยการวิทย์. 2552 : 1-15)

1. ประวัติย่อ

โรงเรียนดงบังอำนวยการวิทย์ ตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 15 มิถุนายน พ.ศ.2482 โดยนายทองคำ ไกรฤกษ์ นายอำเภอสหัสขันธ์ เป็นผู้จัดตั้ง ที่วัดบ้านดงบัง และอาศัยศาลาวัดบ้านดงบังเป็นสถานที่

จัดการเรียนการสอน ชื่อว่า “โรงเรียนวัดบ้านดงบัง” จัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรกระทรวง
 ธรรมการ จนถึงปี พ.ศ. 2509 ทางราชการได้โอนกิจการการศึกษาประชาบาล มาสังกัดสำนักงาน
 องค์การบริหารส่วนจังหวัด และปี พ.ศ. 2513 ทางราชการได้อนุมัติงบประมาณมาก่อสร้าง
 อาคารเรียนใหม่เป็นเอกเทศ ซึ่งชาวบ้านได้ร่วมกันบริจาค จำนวน 12 ไร่ 3 งาน และดำเนินการ
 ก่อสร้างจนแล้วเสร็จ

2. ข้อมูลทั่วไป

2.1 โรงเรียนดงบังอำนวยการตั้งอยู่ที่หมู่ที่ 3 ตำบลดงสมบูรณ์ อำเภอท่าคันโท
 จังหวัดกาฬสินธุ์ รหัสไปรษณีย์ 46190

2.2 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2.3 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2

2.4 เปิดสอนตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาลปีที่ 1 ถึงระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

3. ข้อมูลชุมชน

3.1 สถานที่ตั้ง

ชุมชนบ้านดงบังตั้งอยู่บนที่ดอนชายฝั่งลำน้ำป่า ซึ่งกันเขตแดน ระหว่างจังหวัด
 กาฬสินธุ์ กับจังหวัดอุดรธานี พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบสลับกับสันดอน ประชากรส่วนใหญ่ประกอบ
 อาชีพทำไร่อ้อย ไร่มันสำปะหลัง และมีการทำนาบ้างแต่ไม่มากนัก และบางส่วนที่ไม่มีที่ทำกิน
 เป็นของตนเองจะประกอบอาชีพรับจ้าง เดิมในเขตพื้นที่จะเป็นป่าที่อุดมสมบูรณ์ ต่อมามีคนอพยพ
 เข้ามาอยู่จำนวนมาก ได้มีการบุกเบิกเขตป่าสงวนดงมูลเพื่อทำการเพาะปลูกทำให้พื้นที่ป่ากลายเป็น
 ไร่ นาของชาวบ้าน

3.2 ด้านการศึกษา

ประชากรในพื้นที่เขตบริการที่มีอายุตั้งแต่ 40 ปีขึ้นไป ส่วนใหญ่จบการศึกษา
 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ส่วนผู้ที่มีอายุน้อยกว่า 40 ปี ส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษา
 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เนื่องจากสภาพที่ตั้งของหมู่บ้านที่อยู่ห่างไกล และฐานะยากจน จึง
 ไม่นิยมส่งบุตรหลานให้ศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษา จนกระทั่งรัฐบาลได้เปิดโครงการขยายโอกาส
 ทางการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และพระราชบัญญัติการศึกษา
 ภาคบังคับ พ.ศ. 2545 ที่กำหนดให้คนไทยทุกคนต้องจบการศึกษาระดับมัธยมศึกษา 9 ปี คือ ระดับ
 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จึงมีการส่งบุตรหลานให้ศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษา ซึ่งในอนาคต
 มีแนวโน้มว่าจะมีการส่งบุตรหลานให้ศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น

3.3 สภาพทางเศรษฐกิจ

ประชากรในเขตบริการของโรงเรียนดงบังอำนวยการ ส่วนใหญ่มีที่ทำกิน
 เป็นของตนเอง เนื่องจากเป็นมรดกตกทอดมาจากบรรพบุรุษ ดังนั้นจึงประกอบอาชีพทำนา ทำไร่

แต่ราคาผลผลิตทางการเกษตรค่อนข้างต่ำและไม่แน่นอน ต้นทุนการผลิตสูง ส่งผลให้ประชากรมีรายได้น้อย เฉลี่ยอยู่ที่ 3,000- 5,000 บาทต่อปี

3.4 สภาพสังคม

สภาพสังคมเป็นแบบเครือญาติครอบครัวใหญ่ เนื่องจากเป็นญาติพี่น้องกัน มีการสืบทอดวัฒนธรรมประเพณีอันดีสืบทอดกันมา แต่ปัจจุบันวัฒนธรรมประเพณีที่ดั้งเดิมถูกลดบทบาทความสำคัญลง ประชากรในท้องถิ่นขาดความสามัคคี ต่างคนต่างทำมาหากิน บางครอบครัวบิดามารดาต้องไปทำงานต่างจังหวัด ปล่อบบุตรหลานให้ญาติดูแล ก่อให้เกิดปัญหาต่าง ๆ มากมาย ไม่ว่าจะเป็นปัญหาการขัดแย้งทะเลาะวิวาท การเล่นเกมพนัน การลักขโมย ปัญหายาเสพติด ปัญหาการอพยพย้ายถิ่นฐาน ซึ่งปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้ส่งผลกระทบต่อการศึกษามูลนิธิโรงเรียน

4. แนวคิดหลักของการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

โรงเรียนดงบังอำนวยการวิทย์ ได้พัฒนาคุณภาพการศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณภาพและได้มาตรฐาน ตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยอาศัยกระบวนการบริหารงานที่หลากหลายและเหมาะสมกับบริบทต่าง ๆ ของโรงเรียน ปัจจุบันโรงเรียนดงบังอำนวยการวิทย์ได้ผ่านการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา โดยมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง จนส่งผลให้ประสบผลสำเร็จ และได้รับการยอมรับจากชุมชน และหน่วยงานอื่น ๆ โรงเรียนดงบังอำนวยการวิทย์ได้เข้าร่วมโครงการโรงเรียนวิทย์พุทธ ในปี พ.ศ. 2547 และได้ใช้กระบวนการบริหารตามแนวพุทธ เพื่อพัฒนาทักษะและความรู้ พัฒนาคุณธรรมจริยธรรม และพัฒนาทักษะการคิดอย่างมีเหตุผลของผู้เรียนเรื่อยมา

นอกจากนี้โรงเรียนดงบังอำนวยการวิทย์ ได้ใช้กระบวนการบริหารแบบมีส่วนร่วม เพื่อให้ทุกฝ่ายได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาสถานศึกษา เช่น ให้ชุมชนได้มีโอกาสในการพัฒนาสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น มีส่วนร่วมในการสร้างแหล่งการเรียนรู้ภายในสถานศึกษา ให้องค์กรท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาและเสนอแนวคิดเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา ตลอดจนสนับสนุนสรรพกำลังต่าง ๆ เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนต่อไป

5. สภาพปัจจุบันปัญหาด้านวินัยของนักเรียน

จากการสำรวจสภาพปัจจุบันปัญหาในโรงเรียนดงบังอำนวยการวิทย์ เกี่ยวกับวินัยของนักเรียน ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553 โดยใช้วิธีการเก็บข้อมูลจากการสังเกตพฤติกรรมนักเรียน และสัมภาษณ์คณะครู ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า มีนักเรียนจำนวน 35 คน ไม่มีระเบียบวินัยในตนเองด้านต่าง ๆ กล่าวคือ แต่งกายไม่ถูกต้องตามระเบียบของสถานศึกษา แต่งกายไม่เหมาะสมกับโอกาสและกิจกรรมที่โรงเรียนกำหนด โดยทางโรงเรียนกำหนดการแต่งกายให้กับนักเรียน ดังนี้ วันจันทร์แต่งกายด้วยชุดนักเรียน วันอังคารแต่งกายด้วยชุดลูกเสือ-เนตรนารี วันพุธแต่งกายด้วยชุดพลศึกษา วันพฤหัสบดีแต่งกายด้วยชุดนักเรียน วันศุกร์นักเรียนแต่งกายด้วยชุดพื้นเมือง นักเรียนไม่รักษาความสะอาดห้องเรียนและบริเวณโรงเรียน

มาโรงเรียนไม่ทันเข้าแถว ไม่เข้าแถวรับบริการต่าง ๆ ไม่ทำความเคารพตามประเพณีและมารยาทไทย ที่พึงกระทำต่อบุคคลทั้งที่บ้านและที่โรงเรียน สภาพเช่นนี้ทำให้โรงเรียนขาดความศรัทธาจากชุมชน และยังส่งผลให้เกิดปัญหาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และปัญหาอื่น ๆ ตามมาอีกมากมาย เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนานักเรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามที่ทางโรงเรียนกำหนดไว้ ซึ่งสามารถจำแนกประเภทวินัยที่นักเรียนทำผิดแต่ละด้าน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ ดังนี้ ด้านการแต่งกาย จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 28.57 ด้านการรักษาความสะอาด จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 25.71 ด้านการเข้าแถว จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 22.86 ด้านการทำความเคารพ จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 22.86 ซึ่งพฤติกรรมมารยาทวินัยของนักเรียนที่กล่าวมานี้ ผู้วิจัยและกลุ่มผู้ร่วมวิจัยเห็นว่าเป็นปัญหาที่ควรแก้ไขและพัฒนาอย่างเร่งด่วนของโรงเรียน

การตรวจสอบข้อมูลแบบหลายมิติ

การตรวจสอบข้อมูลแบบหลายมิติ ผู้วิจัยได้ใช้หลักการตรวจสอบข้อมูลแบบหลายมิติ โดยได้ดำเนินการตามกระบวนการวิจัยเชิงปริมาณ การเก็บข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูลจะแยกจากกันเป็นคนละกระบวนการ หรือขั้นตอน กล่าวคือ หลังการเก็บข้อมูลได้สิ้นสุดลงแล้วจึงจะเริ่มการประมวลผล และการวิเคราะห์จะกระทำไปพร้อม ๆ กัน หรือในเวลาใกล้เคียงกัน โดยไม่รอให้ขั้นตอนหนึ่งเสร็จก่อนแล้วจึงทำอีกขั้นตอนหนึ่ง แต่จะทำควบคู่กันไป หรือสลับกันไป

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ มีขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 การใช้ทฤษฎีเพื่อสร้างกรอบแนวคิดในการวิเคราะห์ข้อมูล มี 3 ขั้นตอน คือ

1. ก่อนเก็บข้อมูล
2. ระหว่างเก็บข้อมูล และวิเคราะห์
3. สรุปผล

ขั้นที่ 2 การตรวจสอบข้อมูลน่าเชื่อถือ

เป็นการประเมินคุณภาพของข้อมูลที่ได้ว่าอยู่ในระดับวิเคราะห์และสามารถตอบวัตถุประสงค์ที่ตั้งเอาไว้มากเพียงใด ซึ่งการตรวจสอบข้อมูลมีเป้าหมายสำคัญดังนี้

1. การตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูล วิธีการตรวจสอบข้อมูลที่นิยมกันคือการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้าหรือแบบหลายมิติ โดยมีหลักการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า คือการไม่ปักใจว่าแหล่งข้อมูลแหล่งใดแหล่งหนึ่งที่ได้มาตั้งแต่แรกเป็นแหล่งที่เชื่อถือได้ นักวิจัยต้องหาความรู้จากแหล่งอื่นๆ มาประมวลเข้าด้วยกันแล้วก็รวมได้เป็นเพียงข้อมูลสองแหล่งคือ ข้อมูลที่เหมือนแบบแรก และ ข้อมูลที่ตรงข้ามกับแบบแรกซึ่งเรียกได้ว่าแบบที่สอง และแสวงหาข้อมูลต่อไปจนพบข้อมูลแบบที่สาม ข้อมูลที่ต่างไปจากที่หนึ่งและแบบที่สองถือเป็นข้อมูลแหล่งที่สาม

2. การตรวจสอบเพื่อตรวจสอบความครบถ้วนและคุณภาพของข้อมูล คือ การประเมินว่าข้อมูลที่ได้อาจครบถ้วนและมีคุณภาพเพียงพอในการวิจัยหรือไม่ ส่วนใหญ่ผู้วิจัยใช้ตนเองเป็นเครื่องมือเก็บข้อมูล เนื้อหาของข้อมูลอยู่ในรูปการสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการและการสังเกต ซึ่งการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการจะมีสองประเภท คือ

2.1 ข้อมูลที่เป็นความคิดเห็นหรือทัศนะของผู้ถูกสัมภาษณ์ (Evaluative Data)

2.2 ข้อมูลที่เป็นการให้รายละเอียดหรือเล่าเหตุการณ์ (Descriptive Data)

ขั้นที่ 3 จดบันทึกและทำดัชนีข้อมูล (Note taking and Indexing)

วิธีการเก็บข้อมูลที่ใช้กันมากคือ การสังเกตแบบมีส่วนร่วม การสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการ และการใช้ข้อมูลเอกสารบางครั้งอาจมีการสนทนากลุ่มซึ่งเป็นการสัมภาษณ์แบบหนึ่งในการจัดเก็บบันทึกข้อมูลภาคสนามทำได้ดังนี้

1. การจดบันทึกข้อมูล (Note taking) โดยปกติการบันทึกมี 2 ชนิด คือ

1.1 บันทึกย่อ คือ สิ่งที่นักวิจัยจดขณะที่เก็บข้อมูลอยู่ โดยเฉพาะถ้อยคำสำคัญ หัวข้อ หรือตัวเลข อาจเนื่องด้วยเวลาที่จำกัด

1.2 บันทึกฉบับสมบูรณ์ คือ การนำบันทึกย่อมาเรียบเรียงใหม่เป็นบันทึกฉบับสมบูรณ์

2. การทำดัชนีข้อมูล

การทำดัชนีข้อมูลคือ การเลือกคำบางคำมาใช้เพื่อจัดหมวดหมู่ข้อมูล ดัชนีสามารถจำแนกได้เป็น 3 ชนิดคือ

2.1 ดัชนีเชิงบรรยาย (Descriptive Index)

2.2 ดัชนีเชิงตีความ (Interpretive Index)

2.3 ดัชนีเชิงอธิบาย (Explanatory Index)

ขั้นที่ 4 การทำข้อสรุปชั่วคราวและการกำจัดข้อมูล (Demoing and Data Reduction)

การทำสรุปชั่วคราว คือ การลงเขียนประโยค (Statement) ซึ่งผู้วิจัยคาดว่าเป็นลักษณะหรือความเชื่อมโยงของข้อมูล ซึ่งต้องมีความสอดคล้องกันกับการทำดัชนี เมื่อผู้วิจัยเขียนประโยคสรุปแต่ละประโยค นักวิจัยจะทราบว่า ข้อมูลส่วนใดคือข้อมูลที่ต้องการต่อไปเพื่อการตรวจสอบหรือหาข้อมูลเพิ่มเติม และข้อมูลส่วนใดคือข้อมูลที่ไม่ต้องการ การทำข้อสรุปชั่วคราวจึงเป็นการลดขนาดข้อมูลและช่วยกำจัดข้อมูลที่ไม่ต้องการออกไป

ขั้นที่ 5 การสร้างบทสรุปและการพิสูจน์บทสรุป (Drawing and Verifying Conclusion)

เป็นขั้นตอนที่ดำเนินการเมื่อทำข้อสรุปชั่วคราว และกำจัดข้อมูลที่เกิดความจำเป็นซึ่งมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับประเด็นที่จะศึกษาน้อยทิ้งไปจึงดำเนินการสร้างบทสรุปและการพิสูจน์บทสรุป

1. การสร้างบทสรุป

การสร้างบทสรุป คือ การนำข้อสรุปย่อยที่ทำไว้มาประมวลหรือปะติดปะต่อเข้าด้วยกัน ให้เป็นชุดของคำอธิบายที่ได้เรื่องราวและเข้าใจ เมื่อเขียนข้อความเหล่านี้ขึ้นแล้ว ข้อความนี้จะเป็นข้อค้นพบและเป็นข้อสรุปของการวิจัย

2. การพิสูจน์บทสรุป

เป็นการพยายามยืนยันความคิดที่ก่อรูปขึ้นนั้นมีความสอดคล้อง เหมาะสมที่สุดแล้วกับรูปธรรมที่ถูกอนุมานขึ้นมา การพิสูจน์จึงเป็นการทำให้ผู้วิจัยเองและผู้ยินยอมรับด้วยเหตุผลหรือยอมรับว่าการสรุปของตนหนักแน่นตรงกับข้อเท็จจริงที่เป็นรูปธรรม

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพที่ปรากฏเป็นตัวหนังสืออาจอธิบายมองไม่เห็นภาพซึ่งเป็นเรื่องยากที่สื่อสารให้เข้าใจกระจ่าง อย่างไรก็ตามระเบียบวิธีวิจัย และเป้าหมายที่จะศึกษา คืออะไรนั้นเป็นหลักสำคัญที่ต้องยึดถือ บางครั้งการลงมือทำวิจัยจะเกิดประเด็นใหม่ ๆ ให้ศึกษา โปรดทบทวนตรวจตราให้ดีจะได้ไม่หลงทาง

จะเห็นได้ว่าแนวทางของการวิจัยเชิงคุณภาพตามหลักการเบื้องต้น เมื่อนำมาใช้ในการวิจัยเพื่อแก้ปัญหาการปฏิบัติงานของหน่วยงาน โดยที่ผู้ปฏิบัติงานเป็นผู้เรียนรู้และวิเคราะห์วิจารณ์ จากผลการปฏิบัติที่ได้จากการบันทึก การสังเกต การสัมภาษณ์ การเก็บรวบรวมข้อมูลในการปฏิบัติ ด้วยวิธีต่าง ๆ จะทำให้ได้รูปแบบการแก้ปัญหา หรือพัฒนาประสิทธิภาพการปฏิบัติงานให้เหมาะสมกับสถานการณ์ของแต่ละหน่วยงานได้ เพราะเป็นการเรียนรู้และได้แนวทางการแก้ปัญหาจากการปฏิบัติงานจริงทุกขั้นตอน โดยผู้ปฏิบัติงานเอง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. งานวิจัยในประเทศ

ธีระราช หงส์พรรณษา (2548 : 101-104) ได้วิจัยการพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้าง ความมีวินัยในตนเองของนักเรียน โรงเรียนปอแดงวิทยา อำเภอขามเฒ่า จังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า ก่อนการพัฒนานักเรียนแต่งกายไม่สะอาดเรียบร้อยและถูกต้อง ด้านการดูแลความสะอาดของโรงเรียน นักเรียนมักง่ายทิ้งขยะตามอำเภอใจ กลุ่มผู้ร่วมวิจัยได้ใช้กลยุทธ์ในการพัฒนา คือ การปฏิบัติงานและการนิเทศทำให้ครูและผู้ปกครองนักเรียนได้ทราบถึงแนวทางปฏิบัติการเสริมสร้างการมีวินัยของนักเรียนตามคู่มือระเบียบของนักเรียนที่โรงเรียนจัดขึ้น ทำให้กลุ่มเป้าหมายได้รับเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตนเองเป็นผู้มีวินัยในตนเองในด้านการรักษาความสะอาดของร่างกาย และการแต่งกายถูกต้องตามระเบียบ ได้มีส่วนร่วมในการจัดสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียนและโรงเรียนให้สะอาดได้ทุกคน

พงษ์ศาสตร์ คตโคตร (2548 : 145-148) ได้วิจัยการพัฒนาวินัยนักเรียน โรงเรียนบ้านหัวโนนตาล (สหราษฎร์วิทยาสรรค์) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 พบว่า ก่อนการพัฒนา นักเรียนขาดความตรงต่อเวลา ขาดความมีวินัยด้านการรักษาความสะอาดสุขภาพอนามัยของตนและสถานที่ส่วนรวม ขาดวินัยด้านการปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียน กลุ่มผู้วิจัย ได้ศึกษาวิจัยโดยใช้กลยุทธ์การสร้างแรงจูงใจ กลยุทธ์การบริหารตน กลยุทธ์การสร้างความกระจำจ้านิยมและกลยุทธ์คำมั่นสัญญา ผลการวิจัยพบว่า ด้านการตรงต่อเวลา นักเรียนตรงเวลามากขึ้น ด้านความสะอาดบริเวณ โรงเรียนและสุขภาพอนามัย นักเรียนมีความรับผิดชอบในการทำความสะอาดบริเวณที่นักเรียนรับผิดชอบ รับผิดชอบในการรักษาความสะอาดตนเอง โดยการแปรงฟันและล้างมือ จนเป็นนิสัย ด้านการแต่งกายนักเรียน ได้สวมชุดตามระเบียบและข้อตกลงของโรงเรียนตามวันที่โรงเรียนกำหนดการปฏิบัติตามระเบียบ ข้อบังคับ แนวปฏิบัติของโรงเรียน นักเรียนปฏิบัติตามระเบียบ โดยทุกคนมีส่วนร่วมในการกำหนด

อุคม วงศ์จอม (2548 : 76) ได้วิจัยการดำเนินงานเพื่อเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบ โรงเรียนบ้านฝ้าย อำเภอหนองหงส์ จังหวัดบุรีรัมย์ การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมาย เพื่อพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบต่อตนเองและต่อส่วนรวม โดยหลักการวิจัยเชิงปฏิบัติการ 2 วงรอบ แต่ละวงรอบประกอบด้วย การวางแผนการปฏิบัติการตามแผน การสังเกต และการสะท้อนผล กลยุทธ์ที่ใช้ในการพัฒนา ได้แก่ การฝึกอบรม กิจกรรมสัญญาใจ และ กิจกรรมโรงเรียนสวยด้วยมือเรา กลุ่มผู้ร่วมวิจัยครั้งนี้ได้แก่ผู้วิจัย และคณะครูโรงเรียนบ้านฝ้าย จำนวน 6 คน ประกอบด้วย ผู้วิจัย รองผู้อำนวยการโรงเรียน ครูประจำชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 2 คน และครูที่ทำหน้าที่งานปกครองนักเรียน จำนวน 2 คน กลุ่มเป้าหมายได้แก่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 41 คน กลุ่มผู้ให้ข้อมูลจำนวน 49 คน ประกอบด้วยครูผู้สอนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 5 คน ผู้ปกครองนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 41 คน และคณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 3 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสังเกต แบบสัมภาษณ์และแบบบันทึกผลการปฏิบัติงาน นำข้อมูลที่ได้มาตรวจสอบ การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้เทคนิคการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า และเสนอผลการวิจัยโดยวิธีพรรณนา ผลการวิจัยพบว่า การดำเนินงานเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบต่อตนเอง โดยใช้กลยุทธ์การฝึกอบรม กิจกรรมสัญญาใจ และกิจกรรมโรงเรียนสวยด้วยมือเรา ซึ่งถือเป็นกิจกรรมที่กระตุ้นให้นักเรียนตระหนัก เกิดจิตสำนึกในการรักษาระเบียบวินัย และได้ร่วมปฏิบัติจริงตามกิจกรรมที่กำหนด จึงส่งผลให้นักเรียนมีวินัยด้านความรับผิดชอบต่อตนเองและต่อส่วนรวมเพิ่มมากขึ้น แต่ยังมีนักเรียนประมาณร้อยละ 3.12 ที่ยังชอบหนีเรียนไม่ตั้งใจเรียน ไม่ส่งงานที่กำหนดอีกทั้งยังชอบหลีกเลี่ยงการทำความสะอาดห้องเรียนและบริเวณ โรงเรียน ซึ่งพฤติกรรมจะลดลงได้หากโรงเรียน

ได้มีการจัดกิจกรรมเสริมสร้างวินัยนักเรียนอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ ดังนั้น เพื่อให้เกิดความยั่งยืน โรงเรียนควรมีกิจกรรมที่หลากหลายต่อเนื่อง และสม่ำเสมอตลอดไป

จรัญ นพนิยม (2548 : 74) ได้วิจัยการพัฒนาการดำเนินงานเพื่อส่งเสริมการมีวินัย ด้านความรับผิดชอบของนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองฟ้า อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อส่งเสริมการมีวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองฟ้า อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยใช้กลยุทธ์ การป้องกัน การควบคุม การแก้ไข การพัฒนาและส่งเสริม กลุ่มผู้ร่วมวิจัยมีจำนวน 5 คน ซึ่งเป็นครูผู้รับผิดชอบ จำนวน 4 คน ได้แก่ ครูผู้รับผิดชอบ ฝ่ายปกครอง ครูผู้รับผิดชอบสายมัธยมศึกษาและครูประจำชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 การวิจัยใช้หลักการวิจัยเชิงปฏิบัติการ โดยดำเนินการเป็น 2 วงรอบ ซึ่งแต่ละวงรอบประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ ขั้นวางแผน ขั้นปฏิบัติตามแผนขั้นสังเกตการณ์ และขั้นสะท้อนผล เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล แบบประเมินแบบสัมภาษณ์ และแบบบันทึกการสังเกตพฤติกรรมนักเรียน การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้เทคนิคการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้าและเสนอผลการวิจัย โดยวิธีพรรณนาวิเคราะห์ ผลการวิจัยพบว่า การดำเนินงานเพื่อส่งเสริมการมีวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียน โดยใช้กลยุทธ์ 4 กลยุทธ์ ดังกล่าว ทำให้นักเรียนมีวินัยด้านความรับผิดชอบต่อตนเอง ด้านการแต่งกายและด้านการตรงต่อเวลา ได้พัฒนาดีขึ้น อย่างไรก็ตามยังมีจุดอ่อนในการพัฒนา คือ ความต่อเนื่องของการดำเนินงานจะต้องปฏิบัติงานพัฒนาพฤติกรรมของนักเรียนอย่างต่อเนื่องและจริงจังก็จะสามารถแก้ไขปัญหาของนักเรียน ได้อย่างได้อย่างมีประสิทธิภาพ

พรพินิจ นามเมืองรักษ์ (2549 : 54) ได้วิจัยผลการให้คำปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีเผชิญความจริงต่อความรับผิดชอบด้านการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนในระดับช่วงชั้นที่ 2 โดยคัดเลือกจากการตอบแบบวัดความรับผิดชอบด้านการเรียนแล้ว ทำการวัดความรับผิดชอบด้านการเรียน โดยใช้แบบวัดความรับผิดชอบด้านการเรียนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นที่มีคะแนนความรับผิดชอบด้านการเรียนต่ำ และสมัครใจเข้าร่วมการวิจัย จำนวน 16 คน แล้วสุ่มอย่างง่ายเข้ากลุ่ม 2 กลุ่ม กลุ่มละ 8 คน คือ กลุ่มทดลอง กลุ่มควบคุม เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง คือ แบบวัดความรับผิดชอบด้านการเรียน และ โปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีเผชิญความจริงที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ทำการทดลอง 12 ครั้ง ๆ ละประมาณ 45-50 นาที สัปดาห์ 2 ครั้ง ในวันจันทร์และศุกร์ ติดต่อกัน 6 สัปดาห์ การทดลองแบ่งเป็น 3 ระยะ คือ ระยะก่อนการทดลอง ระยะหลังการทดลอง และระยะติดตามผล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบวัดซ้ำ ประเภทหนึ่งตัวแปรระหว่างกลุ่มและหนึ่งตัวแปรภายในกลุ่มและทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธี นิวแมน-คูลส์ ผลการวิจัยพบว่า มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างวิธีการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 นักเรียนที่เข้าโปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีเผชิญความจริง มีค่าคะแนนความรับผิดชอบด้านการเรียนสูงกว่ากลุ่มควบคุม ในระยะหลังการทดลองและระยะติดตามผล

อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ภายในกลุ่มทดลองระยะหลังการทดลองและระยะติดตามผล มีค่าคะแนนความรับผิดชอบด้านการเรียนสูงกว่าระยะก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สมศักดิ์ นาคนาม (2549 : 50) ได้วิจัยเปรียบเทียบผลของการใช้กิจกรรมกลุ่มและการเรียนแบบร่วมมือที่มีต่อความมีวินัยของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเทศบาล 2 (วัดทุ่งสวน) จังหวัดกำแพงเพชร การวิจัยมีความมุ่งหมาย เพื่อเปรียบเทียบความมีวินัยของนักเรียนก่อนและหลังได้รับการใช้กิจกรรมกลุ่ม เพื่อเปรียบเทียบความมีวินัยของนักเรียนก่อนและหลังได้รับการเรียนแบบร่วมมือ และเพื่อเปรียบเทียบความมีวินัยของนักเรียนก่อนและหลังได้รับการใช้กิจกรรมกลุ่มและที่ได้รับการเรียนแบบร่วมมือ โดยมีเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยดังนี้ แบบสอบถามความมีวินัย โปรแกรมการใช้กิจกรรมกลุ่ม โปรแกรมการเรียนแบบร่วมมือ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีความมีวินัยดีขึ้นหลังได้รับการใช้กิจกรรมกลุ่มอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 2) นักเรียนมีความมีวินัยดีขึ้นหลังได้รับการเรียนแบบร่วมมืออย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 3) นักเรียนที่ได้รับการใช้กิจกรรมกลุ่มและนักเรียนได้รับการเรียนแบบร่วมมือ มีความมีวินัยไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

บัวทิพย์ มะสันเทียะ (2550: 115) ได้วิจัยการพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างความมีวินัยในตนเองของนักเรียน โรงเรียนบ้านพัฒนาสามัคคี อำเภอภักดีชุมพล จังหวัดชัยภูมิ ผลการวิจัยพบว่า ก่อนการพัฒนานักเรียนขาดวินัยในการรักษาความสะอาดของร่างกาย ความสะอาดของห้องเรียนและบริเวณโรงเรียน เด็กทั้งชาย ไม่ถูกที่ ทำให้สกปรก วินัยในการเข้าแถว นักเรียนขาดวินัยในการเข้าแถวเคารพธงชาติ วินัยในการเดินแถวมารับประทานอาหารและการเดินแถวกลับบ้าน นักเรียนเดินแถวเวลารับประทานอาหารและเวลาเดินแถวกลับบ้านและส่งเสียงคุยกันขณะทำกิจกรรมเคารพธงชาติ หลังจากได้ดำเนินการพัฒนาในวงรอบที่ 1 โดยใช้กลยุทธ์ การจัดกิจกรรมประกวดความสะอาดห้องเรียน การจัดกิจกรรมเสียงตามสาย การจัดกิจกรรมตามพิเศษ การจัดกิจกรรมเด็กดีศรีสะอาด กิจกรรมอบรมคุณธรรมจริยธรรมวันศุกร์สุดสัปดาห์และวงรอบที่ 2 ใช้กลยุทธ์ สัญญาใจ ในการพัฒนา ทำให้เกิดวินัยด้านการรักษาความสะอาดนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย รู้จักการรักษาความสะอาดของร่างกาย ตัดผมถูกระเบียบ ตัดเล็บสั้น ร่างกายไม่มีคราบโคล ดห้องเรียนและบริเวณโรงเรียนสะอาด น่าอยู่น่าเรียน วินัยในการเข้าแถวนักเรียนกลุ่มเป้าหมายมีวินัยในการเข้าแถวเคารพธงชาติทุกคน เวลาร้องเพลงชาตินักเรียนจะยืนตรงไม่ส่งเสียงคุยกัน วินัยในการเดินแถวมารับประทานอาหารและการเดินแถวกลับบ้าน นักเรียนรู้จักเดินแถวอย่างเป็นระเบียบมากขึ้นแตกต่างจากก่อนการพัฒนาเป็นอย่างมากโดยสรุป การพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยในตนเองด้านความสะอาดและการเข้าแถวด้วยกลยุทธ์การเสริมแรง และการจัดกิจกรรมเสริมสร้างวินัยในตนเองทำให้นักเรียนเป็นผู้มีวินัยด้านการรักษาความสะอาดและมีวินัยในการเข้าแถว แต่ยังมีจุดอ่อนที่คณะครู ผู้ปกครองยังดูแลไม่ทั่วถึง การดำเนินงานความมีวินัยยังไม่ต่อเนื่องเมื่อสิ้นสุดกิจกรรมแล้วไม่ดำเนินการต่อทำให้

นักเรียนมีพฤติกรรมขาดวินัยเหมือนเดิม จึงควรมีการดำเนินการในลักษณะดังกล่าวตลอดเวลาเพื่อให้นักเรียนมีวินัยอย่างยั่งยืนตลอดไป

สุพรัตน์ บุญเที่ยง (2551 : 67-68) ได้วิจัยผลการให้คำปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีแอคเลอร์ที่มีต่อการพัฒนาวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนลำปลายมาศพัฒนา อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า ผลการให้คำปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีแอคเลอร์ที่มีต่อการพัฒนาวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 พบว่า นักเรียนมีวินัยด้านความรับผิดชอบทั้ง 2 ด้าน คือ ความรับผิดชอบต่อตนเอง และความรับผิดชอบต่อส่วนรวมสูงขึ้น เมื่อพิจารณาแต่ละด้าน ปรากฏว่า พฤติกรรมวินัยด้านความรับผิดชอบต่อตนเอง ก่อนเข้าร่วมโปรแกรมให้คำปรึกษานักเรียนไม่ค่อยสนใจงาน เมื่อได้รับมอบหมายงานให้คิดว่าข้อมูลหรือทำชิ้นงานส่งจะไม่คิดว่าและไม่ส่งงานที่ได้รับมอบหมายตามกำหนด อยู่ในชั้นจะพูดคุย หยอกล้อ เล่นไม่สนใจและไม่ใส่ใจงาน การแต่งกายจะไม่ปฏิบัติตามระเบียบของโรงเรียน จะสวมรองเท้าแตะหรือเดินเหยียบบันไดรองเท้า อีกทั้งมักปล่อยเสื้อลอยชายในวันที่มีการเล่นกีฬา หลังเข้าร่วมการให้คำปรึกษากลุ่มปรากฏว่ามีความรับผิดชอบต่อตนเองสูงขึ้น คิดว่าและส่งงานที่ได้รับมอบหมายตามกำหนด ตั้งใจเรียน กระตือรือร้น สนใจและใส่ใจในงานที่ได้รับมอบหมาย ติดตามผลอีกทั้งปฏิบัติตามระเบียบ ได้มากขึ้น ยอมรับผลที่เกิดเนื่องจากการกระทำนั้น พฤติกรรมวินัยด้านความรับผิดชอบต่อส่วนรวม ก่อนเข้าร่วมโปรแกรมให้คำปรึกษากลุ่ม นักเรียนไม่สนใจในการทำงานจะหลบหลีกเลี่ยงการเข้าร่วมกิจกรรม ไม่ช่วยดูแลความสะอาดอาคาร สถานที่และบริเวณรอบโรงเรียน การใช้วัสดุอุปกรณ์ไม่ถูกต้อง ไม่มีระเบียบและไม่คุ้มค่า ไม่ว่าจะอุปกรณ์กีฬาหรืออุปกรณ์ของใช้อื่นๆ จะไม่ใส่ใจและไม่สนใจ เมื่อพบสิ่งเหล่านั้นก็จะเดินหนี พบเศษขยะทิ้งอยู่ที่เดินหนี ลูกฟุตบอลที่เล่นแล้วก็ไม่เก็บไว้ที่เดิม หลังเข้าร่วมการให้คำปรึกษากลุ่มปรากฏว่า นักเรียนมีความรับผิดชอบต่อส่วนรวมสูงขึ้น ให้ความสนใจ กระตือรือร้น ในการเข้าร่วมกิจกรรม อีกทั้งช่วยดูแลรักษาความสะอาดอาคาร สถานที่และบริเวณรอบโรงเรียน รวมทั้งใช้วัสดุอุปกรณ์ได้ถูกต้องมีระเบียบและคุ้มค่า และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการให้คำปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีแอคเลอร์ที่มีต่อการพัฒนาวินัยด้านความรับผิดชอบ โดยรวมทั้งด้านความรับผิดชอบต่อตนเองและด้านความรับผิดชอบต่อส่วนรวม มีความรับผิดชอบที่สูงขึ้นกว่าก่อนการให้คำปรึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยสรุป การให้คำปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีแอคเลอร์เป็นวิธีการหนึ่งที่จะช่วยพัฒนาวินัยด้านความรับผิดชอบให้สูงขึ้น เพราะทฤษฎีแอคเลอร์มีความเชื่อว่าบุคคลแต่ละคนมีจุดมุ่งหมายของตนและพยายามพัฒนาตนเองด้วยวิธีการต่าง ๆ เพื่อให้ถึงเป้าหมายนั้น การให้คำปรึกษากลุ่มจึงทำให้ผู้รับคำปรึกษา รู้จักและเข้าใจบทบาทหน้าที่ของตน อีกทั้งปรับเปลี่ยนแนวความคิด ทักษะคติในทางที่ดีขึ้น

กนกกาญจน์ ขำขันมะลี (2551 : 110) ได้วิจัยการพัฒนาดำเนินงานเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบต่อตนเอง โรงเรียนบ้านป่าแดง อำเภอจตุรพักตรพิมาน จังหวัดร้อยเอ็ด

มีกรอบการวิจัย 3 ด้าน คือ ด้านการเข้าแถว ด้านการแต่งกาย และด้านการทำความเคารพ โดยใช้หลักการวิจัยปฏิบัติการผลการวิจัย พบว่า การพัฒนานักเรียนโรงเรียนบ้านป่าแดงขาดวินัยในตนเอง ด้านการเข้าแถว ด้านการแต่งกาย และด้านการทำความเคารพ การพัฒนาในวงรอบที่ 1 โดยใช้กลยุทธ์ประชุมระดมความคิด และการนิเทศภายใน ส่งผลให้โรงเรียนมีรูปแบบและวิธีการมีระเบียบ ว่าด้วยการแต่งกายของนักเรียน ที่จะเสริมสร้างวินัยนักเรียนที่ชัดเจน ครูมีความรู้ความเข้าใจในการ ปฏิบัติงานเสริมสร้างวินัยนักเรียนและได้ดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้นักเรียนกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 35 คน มีพฤติกรรมในด้านการเข้าแถว การแต่งกายและการทำความเคารพ เปลี่ยนไปในทางที่ดีขึ้น สามารถผ่านเกณฑ์ได้ จำนวน 24 คน การพัฒนาดำเนินงานในวงรอบที่ 2 โดยใช้กลยุทธ์พบปะ ผู้ปกครอง กลยุทธ์นี้สร้างความเข้าใจอันดีระหว่างครูกับผู้ปกครอง ส่งผลให้ผู้ปกครองให้ความร่วมมือในการปรับปรุงแก้ไขพฤติกรรมนักเรียนด้วยดีนักเรียนจำนวน 9 คน ที่ยังไม่ผ่านเกณฑ์ใน วงรอบที่ 1 มีการปรับปรุงพฤติกรรมของตนเองไปในทางที่ดีขึ้น จนผ่านเกณฑ์ที่กำหนดทุกคน โดยสรุป การดำเนินงานพัฒนาวินัยนักเรียน ตามกรอบการวิจัยทั้ง 3 ด้าน โดยใช้กิจกรรมพัฒนาทั้ง 3 กิจกรรม สามารถบรรลุตามกรอบการวิจัย และมีข้อเสนอแนะคือ ควรนำกลยุทธ์หรือกิจกรรมที่ หลากหลายนำมาพัฒนาวินัยของนักเรียน กำหนดเวลาดำเนินกิจกรรมให้เพียงพอและ มีการกำกับ ติดตาม นิเทศ การดำเนินงานตามวิธีปฏิบัติอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอทั้งให้ปฏิบัติได้ทุกคน

2. งานวิจัยต่างประเทศ

He (2007 : unpagged) ได้ศึกษาการปฏิบัติแนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของผู้ใช้ในการ พัฒนาระบบสารสนเทศ เพื่อประเมินประสิทธิภาพของกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้ได้มีส่วนร่วมใน กระบวนการพัฒนาระบบสารสนเทศ ผู้วิจัยจำเป็นต้องศึกษาหลักแนวคิดด้านการสร้างองค์ความรู้ เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมเพื่อทำให้เกิดความมั่นใจว่า ยังมีหลักแนวคิดใดที่มีอำนาจเหนือกว่าหลัก แนวคิดด้านการมีส่วนร่วมของผู้ใช้หรือไม่ ผลการวิจัยพบว่า ระดับการรับรู้ของคณะทำงาน ซึ่งอีกนัยหนึ่งก็คือปัจจัยที่มาจากองค์ประกอบ ทั้ง 2 ด้านอัน ได้แก่ การแบ่งปันความรู้ร่วมกัน จากผู้เชี่ยวชาญและการทำความเข้าใจร่วมกันในการทำงานนั้น ได้รับการยอมรับว่าเป็นเครื่องมือ ที่สามารถใช้เป็นสื่อกลางซึ่งจะช่วยปรับเปลี่ยนรูปแบบของผลกระทบ จากการใช้หลักแนวคิด ด้านการมีส่วนร่วม ที่มีต่อผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นในกระบวนการพัฒนาระบบสารสนเทศ อย่างเช่น ผลการปฏิบัติงานของคณะทำงานและคุณภาพของระบบได้ นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังใช้ปัจจัยด้าน สิ่งแวดล้อมของกระบวนการพัฒนาระบบสารสนเทศ อย่างเช่น ความซับซ้อนของปัจจัยแวดล้อม ในแบบธุรกิจ ความซับซ้อนของระบบ การสนับสนุนด้านการบริหารและขนาดของ โครงการเป็นตัว แปรควบคุมในการวิจัยครั้งนี้ ซึ่งได้รับการออกแบบให้ใช้วิธีการวิจัยเชิงทดลองและการวิจัย ภาคสนามเพื่อทดสอบสมมติฐานสำหรับการวิจัยครั้งนี้

Balderson (2007 : 746) ได้ศึกษาผลกระทบการใช้รูปแบบซึ่งส่งเสริมด้านการมีส่วนร่วมต่อพฤติกรรมในด้านการละเลยต่อหน้าที่ และพฤติกรรมการเข้าสังคมของนักเรียนระดับประถมศึกษาของโรงเรียนของกลุ่มอำเภอเมือง เครื่องมือที่ใช้แบบสำรวจผลการศึกษาพบว่า พฤติกรรมการเข้าสังคมเป็นในทางบวก

Royal (2007 : 2733-A) ได้ศึกษาโดยระบุปัญหาวินัยนักเรียนที่ส่งผลต่อการเรียนในโรงเรียนและนอกโรงเรียนเปรียบเทียบเพศ และระดับชั้นเรียนของนักเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลแบบสัมภาษณ์และแบบสำรวจ ผลการวิจัยพบว่า การระบุปัญหาทางวินัยนักเรียน กลยุทธ์สามารถนำมาใช้เพื่อลดการแตกแยกความสามัคคีกัน และช่วยให้นักเรียนบรรลุศักยภาพทางวิชาการ ได้

Syverson (2008 : unpagged) ได้ศึกษาคุณลักษณะและความสำเร็จของการพยายามพัฒนาระบบสารสนเทศใน โรงเรียนรัฐบาล เพื่อทำการวิจัยความแตกต่างระหว่างระบบบริหารธุรกิจแบบเก่ากับการจัดการระบบสารสนเทศของโรงเรียน รวมทั้งศึกษาผลกระทบต่อเจตคติของผู้ใช้เกี่ยวกับการนำระบบมาใช้ให้เกิดผลสำเร็จ โดยใช้วิธีการรวบรวมข้อมูลจากแบบสำรวจ ซึ่งแจกให้กับครูและผู้บริหาร โรงเรียนเพื่อทำการสำรวจปัจจัยซึ่งมีผลกระทบต่อความสำเร็จของโครงการพัฒนาระบบสารสนเทศของโรงเรียนรัฐบาลในรัฐเนวาด้า ผลการวิจัยพบว่า โครงการพัฒนาระบบสารสนเทศของโรงเรียนกลุ่มเป้าหมาย ในปัจจุบันกำลังประสบปัญหาการขาดแคลนหรือจำเป็นต้องได้รับการเน้นความสำคัญเรื่องการจัดการฝึกอบรมให้กับผู้ใช้ระบบสารสนเทศ ประเภทระบบสารสนเทศที่นำไปใช้ การสื่อสาร การเข้าไปมีส่วนร่วมของผู้ใช้กับผู้พัฒนาระบบสารสนเทศ ผลการวิจัยครั้งนี้จะช่วยให้โรงเรียนและผู้จัดการ โครงการพัฒนาระบบสารสนเทศของโรงเรียนได้รับทราบข้อมูลซึ่งเป็นประโยชน์ต่อพวกเขาในการลดความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นและมีผลต่อการประสบความสำเร็จของโครงการพัฒนาระบบสารสนเทศ รวมทั้งยังมีผลต่อการนำระบบสารสนเทศไปใช้ในโรงเรียนอีกด้วย

Williams (2009 : 52-A) ได้ศึกษาวินัยนักเรียนประถมศึกษาตอนปลายของแคลิฟอร์เนีย กับระดับของความสบายใจกับข้อกำหนดของโรงเรียนประถมตอนปลายแคลิฟอร์เนียในหัวข้อของกฎหมาย 4 ประการ เครื่องมือมีใช้กับการรวบรวมข้อมูล คือแบบสำรวจ แบบสัมภาษณ์ แบบสังเกต ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนรู้สึกตามรัฐธรรมนูญ และรู้วิธีการสกัดกั้นความรุนแรง ผู้บริหารมีความสบายใจต่อกฎหมายของโรงเรียน

Hamilton (2009 : 4162-A) ได้ศึกษาประสิทธิภาพการดำเนินงานระบบการจัดการระเบียบวินัยจาก 7 ห้องเรียน และยุทธศาสตร์ 16 ประการของครูใหม่ ปัญหาที่มีต่อครูเกี่ยวข้องกับระยะเวลาประสบการณ์ทำงานว่าทำอย่างไร จึงจะสามารถจัดการปัญหาพฤติกรรมนักเรียนได้ ครูที่ทำงานปีแรกต้องรับผิดชอบเต็มที่ในการดำเนินกระบวนการที่สนองต่อความต้องการของเด็ก

กระบวนการดังกล่าวได้แก่ ความสามารถในการจัดการพฤติกรรมผู้เรียน และพอเหมาะต่อเวลา ความท้าทายในการทำงานของครูเพื่อให้ได้รับผลสัมฤทธิ์คือ สนองความต้องการของนักเรียนได้นั้น ต้องขึ้นอยู่กับความปลอดภัย และรักษาระดับการเรียนรู้ไม่ให้เกิดการก่อกวนในชั้นเรียนขึ้น รักษา สภาพแวดล้อมทางการเรียนที่เป็นอิสระ

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทำให้ทราบว่า ปัญหาเกี่ยวกับระเบียบวินัย ของนักเรียน มีผลกระทบมาจากกระแสของสังคมนับตั้งแต่การเลี้ยวของครอบครัวสภาพแวดล้อม ด้านกฎระเบียบภายในโรงเรียนความเปลี่ยนแปลงด้านวัฒนธรรม ความเจริญด้านเทคโนโลยี การสื่อสาร ซึ่งโรงเรียนควรดำเนินการปลูกฝังระเบียบวินัย คุณธรรมจริยธรรมอันดีงาม และ ประพฤติปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของสังคม โดยการพัฒนาการเสริมสร้างวินัยของนักเรียน โดยการมีส่วนร่วมของคณะครู ผู้บริหาร นักเรียน และผู้ปกครองในการร่วมกันคิดร่วมกันทำ ร่วมกัน แก้ปัญหา ให้สอดคล้องกับพฤติกรรมของนักเรียนและส่งเสริมให้นักเรียนให้มีวินัยใน 4 ด้าน คือ ด้านการแต่งกาย การรักษาความสะอาด การเข้าแถวและการทำความเคารพ โดยใช้กระบวนการ การวิจัยเชิงปฏิบัติการพร้อมใช้กิจกรรมในการพัฒนา คือ กิจกรรมรับนักเรียนที่ประตูทางเข้า โรงเรียน กิจกรรมโฮมรูม กิจกรรมอบรมให้ความรู้ กิจกรรมเพื่อนคู่ใจ กิจกรรมการปรับพฤติกรรม โดยใช้เทคนิคการเสริมแรงทางบวก และกิจกรรมเยี่ยมบ้านนักเรียน ทั้งนี้เพื่อให้นักเรียนเป็นผู้มี ระเบียบวินัย เป็นที่ยอมรับและเป็นที่ยิ่งประสงค์ของสังคม